

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Lublinie

LLU – 4101-12-01/2012
P/12/148

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Lublinie
ul. Okopowa 7, 20-022 Lublin
T +48 81 461 31 20, F +48 81 461 31 11
llu@nik.gov.pl
Adres korespondencyjny: Skr. poczt. P-112, 20-001 Lublin 1

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/12/148 – Wykorzystanie środków publicznych na finansowanie działalności naukowo – badawczej szkół wyższych w województwie lubelskim.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Lublinie
[Kontroler/Kontrolerzy]	1. Blanka Wasilewska, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 82160 z dnia 31 lipca 2012 r. 2. Ewa Jastrzębska, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 82179 z dnia 6 września 2012 r. 3. Rafał Padrak, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr 83738 z dnia 21 stycznia 2013 r. 4. (dowód: akta kontroli str. 1-2, 3-4, 1475-1476)
Jednostka kontrolowana	Uniwersytet Marii Curie – Skłodowskiej w Lublinie. Pl. Marii Curie – Skłodowskiej 5, 20-031 Lublin.
Kierownik jednostki kontrolowanej	Prof. dr hab. Stanisław Michałowski, Rektor UMCS w Lublinie. Od 1.09.2008 r. do 31.08.2012 r. Rektorem UMCS był prof. dr hab. Andrzej Dąbrowski. (dowód: akta kontroli str. 5-7)

Użyte w niniejszym wystąpieniu skróty oznaczają:

MNiSW	Minister/Ministerstwo Nauki i Szkolnictwa Wyższego
NCN	Narodowe Centrum Nauki
NCBiR	Narodowe Centrum Badań i Rozwoju
ustawa P.s.w.	ustawa z dnia 27 lipca 2005 r. Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r. poz. 572)
ustawa z.f.n. z 2004 r.	ustawa z dnia 8 października 2004 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 238, poz. 2390 ze zm.)
ustawa z.f.n. z 2010 r.	ustawa z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615 ze zm.)
ustawa Pzp	ustawa z dnia 29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych (Dz. U. z 2010 r. Nr 113, poz. 759 ze zm.)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie posiadany przez potencjał kadrowo-sprzętowy do prowadzenia badań naukowych. UMCS, pomimo nieprawidłowości wykazanych w niniejszym wystąpieniu pokontrolnym, skutecznie pozyskuje środki na finansowanie działalności naukowo – badawczej i podejmuje prawidłowe działania w celu wdrożenia wyników badań naukowych i prac rozwojowych. Badanie stosowania procedur określonych w ustawie P.z.p. w latach 2009-2011 wykazało, że zakupu aparatury naukowo-badawczej (w trzech skontrolowanych zamówieniach udzielonych w trybie przetargu nieograniczonego) dokonano zgodnie z przepisami tej ustawy.

NIK ocenia jednak negatywnie:

- wydatkowanie części dotacji na finansowanie działalności statutowej otrzymywanej przez Wydział Prawa i Administracji z naruszeniem zasad prawidłowego dokonywania wydatków publicznych;

- nierzetelne prowadzenie ewidencji księgowej przychodów i kosztów działalności naukowo-badawczej.

Stwierdzone nieprawidłowości polegały w szczególności na:

- niezłożeniu (lub złożeniu w terminie) wniosków uzupełniających o przyznanie części dotacji statutowej na 2011 r., przeznaczonej na prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych służących rozwojowi młodych naukowców i uczestników studiów doktoranckich przez trzy wydziały (Humanistyczny, Artystyczny, Prawa i Administracji) i w konsekwencji nieotrzymaniu tej dotacji;
- przekazywaniu w składanych do MNiSW wnioskach o przyznanie dotacji na działalność statutową (w części przeznaczonej na utrzymanie potencjału badawczego oraz na prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych służących rozwojowi młodych naukowców i uczestników studiów doktoranckich) nierzetelnych danych o liczbie pracowników naukowo-dydaktycznych, dla których UMCS był podstawowym miejscem pracy, oraz o liczbie młodych naukowców i nadanych im stopni naukowych;
- nierzetelnym prowadzeniu ewidencji księgowej przychodów i kosztów działalności naukowo-badawczej, tj. zawyżeniu (o 6.721,8 tys. zł) i zaniżeniu (o 3.141,1 tys. zł) przychodów i kosztów tej działalności w latach 2009-2011;
- nielegalnym i niegospodarnym wykorzystaniu przez Wydział Prawa i Administracji (jeden z trzech objętych szczegółową kontrolą w zakresie wykorzystania dotacji na finansowanie działalności statutowej jednostek naukowych) środków dotacji statutowej w kwocie 258,6 tys. zł (23,6% dotacji wykorzystanej w okresie od 01.01.2009 r. do 30.11.2012 r.);

Stwierdzone w toku niniejszej kontroli nieprawidłowości świadczą również o nie w pełni skutecznym systemie nadzoru nad wykorzystywaniem środków publicznych przeznaczonych na finansowanie działalności naukowo-badawczej.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Stan i rozwój jednostek naukowych Uczelni oraz ich potencjału badawczego: kadrowego i sprzętowego

Zgodnie ze statutem UMCS¹ podstawowymi jednostkami organizacyjnymi Uczelni są wydziały. Według stanu na 30 września 2011 r. utworzonych było 10 wydziałów. Od 1 października 2011 r. liczba wydziałów wzrosła do 11 w związku z podziałem Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi (BiNoZ) na wydziały: Biologii i Biotechnologii oraz Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej. Wszystkie wydziały UMCS miały prawo nadawania stopni naukowych. Prowadziły też w sposób ciągły badania naukowe i prace rozwojowe.

Zawarte w statucie uregulowania dotyczące działalności naukowo-badawczej stanowiły m.in., że:

- Senat: okresowo ocenia działalność naukową, uchwała regulamin zarządzania prawami autorskimi i pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasady komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych, zatwierdza plan rzeczowo-finansowy (§ 37 ust. 2, pkt 3, 18 i 23);
- rektor: sprawuje nadzór nad działalnością (m.in.) naukowo-badawczą (§ 53 ust. 2 pkt 1);
- dziekan: dysponuje i zarządza środkami finansowymi na badania naukowe (§ 57 pkt. 4);
- dyrektor instytutu: przygotowuje projekty uchwał rady instytutu w sprawie ogólnych kierunków badań instytutu i projekty planów badań; w przypadku braku w strukturze

¹ Statut uchwalony przez Senat w dniu 14 czerwca 2006 r., ze zmianami uchwalonymi w dniach: 26 września i 28 listopada 2007 r., 25 maja 2011 r. i 21 marca 2012 r.

organizacyjnej wydziału podziału na instytuty kierunkowe kompetencje te wykonuje dziekan (§ 61 ust. 1 pkt 2 oraz ust. 4);

- kierownik jednostki organizacyjnej, której przydzielono środki finansowe, jest odpowiedzialny za ich właściwe wykorzystanie (§ 94 ust. 1).

Prowadzenie badań naukowych jest jednym z kryteriów okresowych ocen nauczycieli akademickich (§ 116 ust. 1 pkt 1).

(dowód: akta kontroli str. 8-54)

Według regulaminu organizacyjnego zadania administracyjne związane z działalnością naukowo-badawczą realizowały: w zakresie ewidencji księgowej i sprawozdawczości – Dział Kontrolingu oraz Kwestura, w zakresie nadzoru merytorycznego i finansowego – utworzone od 1 lutego 2010 r. Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań oraz utworzone od 1 czerwca 2010 r. Centrum Badań Naukowych i Funduszy Zewnętrznych (wcześniej w obszarze tym funkcjonowały trzy jednostki administracji centralnej: Dział Badań Naukowych, Dział Projektów i Funduszy Zewnętrznych oraz Dział Współpracy z Zagranicą i Koordynacji Programów Międzynarodowych).

Do podstawowych zadań Centrum Badań Naukowych i Funduszy Zewnętrznych (dalej Centrum Badań) należało m.in.: wspieranie procesu realizacji projektów naukowo-badawczych i projektów finansowanych i współfinansowanych ze środków europejskich i innych środków pomocowych; udział w pozyskiwaniu środków na naukę pochodzących z budżetu państwa oraz współpraca z dysponentami środków finansowych w zakresie bieżącego finansowania wydatków na badania.

Do zadań Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań należało w szczególności: zarządzanie własnością intelektualną Uniwersytetu, organizacja i koordynacja działań w zakresie współpracy badawczej z otoczeniem gospodarczym oraz współpracy badawczej z innymi ośrodkami naukowymi, krajowymi i zagranicznymi, dotyczącej realizacji badań komercyjnych, organizacja i koordynacja procesu komercjalizacji wyników badań naukowych.

(dowód: akta kontroli str. 63-73)

Opis stanu
faktycznego

1.1. Według sprawozdań F-01/s o przychodach, kosztach i wyniku finansowym szkół wyższych wielkość przychodów UMCS oraz ich struktura (ze względu na rodzaje działalności) od 2008 r. nie ulegały zasadniczym zmianom. Przychody z działalności operacyjnej ogółem w kolejnych latach wynosiły: 2008 r. – 252.833 tys. zł, 2009 r. – 257.009,9 tys. zł, 2010 r. – 286.638,0 tys. zł, 2011 r. – 273.551,9 tys. zł, z czego przychody działalności naukowo-badawczej stanowiły: 2008 r. – 25.467,6 tys. zł (10%), 2009 r. – 21.678,1 tys. zł (8,4%), 2010 r. – 19.365,9 tys. zł (6,8%), 2011 r. – 22.512,0 tys. zł (8,2%).

Koszty działalności operacyjnej w kolejnych latach wynosiły: 2008 r. – 254.533,6 tys. zł, 2009 r. – 255.913,3 tys. zł, 2010 r. – 280.897,8 tys. zł, 2011 r. – 261.685,2 tys. zł, z czego koszty działalności naukowo-badawczej stanowiły: 2008 r. – 25.262,9 tys. zł (9,9%), 2009 r. – 21.605,9 tys. zł (8,4%), 2010 r. – 19.290,4 tys. zł (6,9%), 2011 r. – 22.369,0 tys. zł (8,5%).

W planie na 2012 r. założono: przychody operacyjne ogółem – 299.318,9 tys. zł, w tym działalności naukowo-badawczej – 27.504,9 tys. zł (9,2%) oraz koszty operacyjne ogółem – 299.262,3 tys. zł, w tym działalności naukowo-badawczej – 27.400,5 tys. zł (9,2%).

Przychody działalności badawczej wykazane w sprawozdaniach F-01/s (także w ewidencji księgowej na kontach zespołu „7”) nie odzwierciedlały rzeczywistego przepływu środków przeznaczonych na tę działalność. Zgodnie bowiem z zatwierdzoną przez Rektora „Polityką rachunkowości”², księgowane były okresowo

² Znowelizowaną od 1 czerwca 2010 r. - po kontroli NIK nr P/10/071 „Wykorzystanie środków publicznych przez szkoły wyższe”.

do wysokości poniesionych kosztów, a rzeczywiste wpływy środków ewidencjonowano na koncie 845 jako „Przychody przyszłych okresów”. Podstawą takiego systemu rozliczania przychodów był art. 41 ust. 1 ustawy z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości³.

(dowód: akta kontroli str. 74-91)

1.2. Głównym źródłem przychodów działalności naukowo-badawczej były środki na naukę uzyskane z budżetu państwa. Według sprawozdań F-01/s stanowiły one: w 2009 r. – 82% ogółu przychodów tej działalności, 2010 r. – 75,1%, 2011 r. – 79,4%. Istotnym źródłem przychodów były – wg sprawozdań - odpłatności za usługi badawcze, stanowiące w 2009 r. 17,5%, w 2010 r. – 16,7%, w 2011 r. – 12,2%. Z danych sprawozdawczych wynikało też, że w latach 2009 i 2011 UMCS nie uzyskiwał na działalność badawczą środków zagranicznych niepodlegających zwrotowi, w tym z funduszy strukturalnych. Uzyskał je wyłącznie w 2010 r. w wysokości 1.586,1 tys. zł, tj. 8,2% ogółu przychodów działalności badawczej.

(dowód: akta kontroli str. 92)

A. Potencjał badawczy kadrowy

1.3. Według stanu na 1 października 2012 r. zatrudnienie w UMCS (w przeliczeniu na pełne etaty) obejmowało ogółem 3.079,11 etatów, z czego pracownicy niebędący nauczycielami akademickimi stanowili 41,5% (1.279,11 etatów), a nauczyciele akademicy 58,5% (1800 etatów). Na przestrzeni badanych lat (od 2008 r.) stan zatrudnienia wykazywał tendencję malejącą:

- zatrudnienie ogółem zmniejszyło się z 3456,86 etatów w 2008 r. do 3079,11 etatów w 2012 r., tj. o 377,75 etatów (10,9%);

- pracownicy naukowcy i naukowo-dydaktyczni stanowili w ogólnej liczbie zatrudnionych: w 2008 r. – 46,1%, w 2009 r. 47,1%, w 2010 r. 48,7%, w 2011 r. – 49,5%, w 2012 r. – 50%; stan ich zatrudnienia zmniejszył się z 1592,5 etatów w 2008 r. do 1542,3 etatów w 2012 r. (o 50,1 etatów – 3,1%).

Na koniec 2011 r. na stanowiskach naukowych i naukowo-dydaktycznych UMCS zatrudniał: 144 profesorów zwyczajnych, 31 profesorów nadzwyczajnych, 182 profesorów nadzwyczajnych UMCS, 97 adiunktów ze stopniem doktora habilitowanego, 844 adiunktów (bez habilitacji) oraz 267 asystentów (razem 1565 osób).

(dowód: akta kontroli str. 93-112)

1.4. Według danych Działu Kadr i Płac, odnoszących się do pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych:

- w 2009 r., z ogólnej liczby 1606 osób, dodatkowo zatrudnionych w ramach stosunku pracy u jednego pracodawcy lub prowadzących działalność gospodarczą było 386 osób (24%), a dodatkowo zatrudnionych w ramach stosunku pracy u więcej niż jednego pracodawcy lub prowadzących działalność gospodarczą w połączeniu z dodatkowym zatrudnieniem w ramach stosunku pracy – 36 osób (2,2%), w tym: 12 profesorów (zwyczajnych i nadzwyczajnych), 23 adiunktów i jeden asystent;

- w 2010 r., z ogólnej liczby 1578 osób, dodatkowo zatrudnionych w ramach stosunku pracy u jednego pracodawcy lub prowadzących działalność gospodarczą było 365 osób (23,1%), a dodatkowo zatrudnionych w ramach stosunku pracy u więcej niż jednego pracodawcy lub prowadzących działalność gospodarczą w połączeniu z dodatkowym zatrudnieniem w ramach stosunku pracy – 37 osób (2,3%), w tym: 17 profesorów, 19 adiunktów i jeden asystent;

- w 2011 r., z ogólnej liczby 1565 osób, dodatkowe zatrudnienie w ramach stosunku pracy u jednego pracodawcy lub prowadzących działalność gospodarczą dotyczyło 380 osób (24,3%), a dodatkowe zatrudnienie w ramach stosunku pracy

³ Dz. U. z 2009 r. Nr 152, poz. 1223 ze zm.

u więcej niż jednego pracodawcy lub prowadzących działalność gospodarczą w połączeniu z dodatkowym zatrudnieniem w ramach stosunku pracy – 29 osób (1,8%), w tym: 11 profesorów i 18 adiunktów.

Kontrola akt osobowych:

a/ 20 pracowników zatrudnionych w ramach stosunku pracy u jednego dodatkowego pracodawcy lub prowadzących działalność gospodarczą, w tym pracowników pełniących funkcje jednoosobowych organów Uczelni (rektora, prorektorów, dziekanów i prodziekanów),

b/ 29 pracowników zatrudnionych (wg stanu na koniec 2011 r.) w ramach stosunku pracy u więcej niż jednego dodatkowego pracodawcy lub prowadzących działalność gospodarczą z równoczesnym dodatkowym zatrudnieniem w ramach stosunku pracy, wykazała, że:

- w aktach wszystkich pracowników, którzy byli dodatkowo zatrudnieni w ramach stosunku pracy u jednego dodatkowego pracodawcy lub prowadzili działalność gospodarczą, znajdowały się skierowane do Rektora zawiadomienia o miejscu/formie dodatkowego zatrudnienia;

- pracownicy pełniący funkcje jednoosobowych organów Uczelni, tj. Prodziekani Wydziałów Politologii oraz Prawa i Administracji (3 osoby), Dziekani Wydziałów: Matematyki, Fizyki i Informatyki, Pedagogiki i Psychologii, Politologii, Prawa i Administracji (3 osoby) oraz Prorektor ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej, posiadali zgodę na dodatkowe zatrudnienie odpowiednio Rad Wydziałów oraz Senatu Uczelni;

- wszyscy pracownicy, którzy w roku akademickim 2011/2012 byli zatrudnieni w ramach stosunku pracy u więcej niż jednego dodatkowego pracodawcy lub prowadzili działalność gospodarczą z równoczesnym dodatkowym zatrudnieniem w ramach stosunku pracy posiadali na to zgodę Rektora Uczelni (wydaną przed dniem 1 października 2011 r.).

Wg art. 24 ustawy z dnia 8 marca 2011 r. o zmianie ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, ustawy o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki oraz o zmianie niektórych innych ustaw⁴ nauczyciel akademicki, który w dniu 1 października 2011 r. wykonywał dodatkowe zatrudnienie w ramach stosunku pracy, może je wykonywać przez okres nie dłuższy niż 3 lata od tego dnia, tj. do 30.09.2014 r., chyba że uzyska zgodę na podstawie art. 129 ust. 1, 5 lub 10 ustawy Psw po zmianach. Procedury oraz kryteria udzielania zgody na podjęcie lub kontynuowanie przez nauczycieli akademickich UMCS dodatkowego zatrudnienia u pracodawcy prowadzącego działalność naukowo-badawczą lub dydaktyczną, uwzględniające przepis art. 129 ust. 1 ustawy P.s.w. w wersji po zmianach, zostały określone zarządzeniem nr 52/2012 Rektora UMCS z 29 października 2012 r.

(dowód: akta kontroli str. 113-120)

1.5. Od roku akademickiego 2009/2010 uchwalony przez Senat UMCS (uchwała nr XXII – 10.3/09 z 29.06.2009 r.) roczny wymiar zajęć dydaktycznych (pensum dydaktyczne) dla nauczycieli zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy na stanowiskach naukowo – dydaktycznych wynosił: dla profesorów zwyczajnych i nadzwyczajnych oraz adiunktów ze stopniem doktora habilitowanego – 210 godzin obliczeniowych oraz dla pozostałych – 240 godzin obliczeniowych. W uchwale Senatu określono też następujący podział czasu pracy nauczycieli akademickich na stanowiskach naukowo-dydaktycznych:

a) praca związana z kształceniem i wychowywaniem studentów – 60 %,

b) praca związana z prowadzeniem badań naukowych i prac rozwojowych oraz rozwijaniem twórczości naukowej albo artystycznej – 35 %,

c) prace organizacyjne uczelni – 5 %.

⁴ Dz. U. Nr 84, poz. 455 ze zm.

Przeciętna w UMCS liczba godzin dydaktycznych przypadająca na jednego pracownika na stanowisku naukowo-dydaktycznym przewyższała ustalone pensum dydaktyczne i w badanych latach akademickich wyniosła: 2009/2010 – 299,3, 2010/2011 – 282,8, 2011/2012 – 279,7.

(dowód: akta kontroli str. 122-134)

W roku akademickim 2010/2011 Rektor obniżył jednemu pracownikowi naukowo – dydaktycznemu wymiar pensum dydaktycznego ze względu na jego szczególne zaangażowanie w prowadzenie badań naukowych.

(dowód: akta kontroli str. 135-136)

B. Potencjał badawczy - sprzętowy

1.6. W okresie od 2008 r. zwiększył się stan wyposażenia UMCS w aparaturę naukowo-badawczą zaliczaną do środków trwałych. Jej wartość brutto wzrosła w tym czasie ponad 3-krotnie (z ok. 49 w 2008 r. do 160 mln zł na 30 czerwca 2012 r.), a równocześnie stopień umorzenia zmniejszył się z 97 do 54%. W latach 2008-2011 i I półroczu 2012 r. zakupiono i przyjęto na stan majątku Uczelni środki trwałe do celów naukowo-badawczych o łącznej wartości 115.753 tys. zł, w tym ze środków UE – 50.224 tys. zł (43,4%) oraz w ramach projektów badawczych – 23.112 tys. zł (20%).

(dowód: akta kontroli str. 153)

1.7. Kontrolę stosowania przy zakupie aparatury naukowo-badawczej procedur określonych w ustawie Pzp przeprowadzono na próbie trzech zamówień o najwyższej wartości (po jednym zamówieniu zrealizowanym w latach 2009, 2010 i 2011)⁵. Stwierdzono, że zakupy zostały dokonane z zachowaniem przepisów ustawy Pzp.

(dowód: akta kontroli str. 154-195)

1.8. W badanym okresie Uczelnia otrzymywała dotacje na utrzymanie dwóch specjalnych urządzeń badawczych (SPUB) pn.: „Miejska Akademska Sieć Komputerowa LubMAN” oraz „Naukowe kolekcje botaniczne, mikologiczne i faunistyczne Wydziału Biologii i Nauk o Ziemi UMCS”.

(dowód: akta kontroli str. 196-213)

1.9. Ewidencja księgową aparatury naukowo-badawczej zaliczonej do środków trwałych obejmowała, wg stanu na 30 czerwca 2012 r., setki pozycji różnego rodzaju aparatów i urządzeń o łącznej wartości początkowej 160.262.854,63 zł i umorzeniu na sumę 85.981.633,96 zł (53,6%). Zasady likwidowania zużytego bądź zbędnego mienia, w tym aparatury naukowo-badawczej, oraz tryb postępowania w tych sprawach określało zarządzenie nr 48/2000 Rektora UMCS z 15.12.2000 r.

(dowód: akta kontroli str. 214-241)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

2. Aktywność naukowa pracowników naukowych i naukowo dydaktycznych

Opis stanu faktycznego

⁵ Badaniem objęto następujące postępowania: 1) „Dostawa modułu spektrometru ramanowskiego z transformacją Fouriera sprzężonego ze spektrofotometrem FTIR” o wartości przedmiotu umowy brutto 752.740,00 zł (PN/12-09/NA), 2) „Dostawa szafy aparaturowej z odprowadzeniem ciepła dla serwerowni, systemu awaryjnego podtrzymywania zasilania wraz z switchami KVN oraz zespołu procesorów z kartami GPU i switchami Infiniband dla klastra obliczeniowego dla Instytutu Matematyki UMCS” o łącznej wartości 1.329.500,85 zł brutto (PN/30-10/NA), 3) „Dostawa analizatora energii elektronów z dwuwymiarowym detektorem CCD i detektorem spinu do analizy ARPES dla Instytut Fizyki UMCS” o wartości 1.249.999,80 zł brutto (PN/03-2011/NA)

2.1. Według danych Centrum Badań w okresie objętym kontrolą jednostki naukowej Uczelni realizowały w ramach działalności naukowo-badawczej następujące projekty i zadania:

Finansowane ze środków budżetu państwa na naukę:

- w ramach działalności statutowej – zadania niewymiarowane, prowadzone przez wszystkie wydziały i jednostki wewnątrzwydziałowe; badania własne uczelni, realizowane przez wszystkie wydziały ze środków dotacji przyznanych przez MNiSW w latach 2009 i 2010 - na podstawie ustawy z.f.n.z 2004 (w ustawie z 2010 r. taka dotacja nie występuje); w 2011 r. badania te były kontynuowane ze środków niewykorzystanych w latach poprzednich;
- projekty badawcze własne (realizowane w trybie konkursowym): w 2009 r. – 106, 2010 r. – 124, 2011 r. – 129 (w tym 91 sprzed 2011 r.), w 2012 r. – 110 (w tym 57 sprzed 2011 r.); w liczbach tych mieszczą się projekty habilitacyjne (w kolejnych latach: 3, 4, 9, 9) oraz promotorskie (w kolejnych latach: 22, 34, 29, 19);
- projekty w ramach programów lub przedsięwzięć ustanawianych przez Ministra NiSW (przyjmowane do finansowania w trybie konkursu wniosków): w 2009 r. – 2, 2010r. i 2011 r. – 1 (kontynuowany z 2009 r.), w 2012 r. – 13 (w tym jeden kontynuowany od 2009 r. i 12 z 2012 r.);
- projekty badawcze zamawiane (przyjmowane do finansowania w trybie konkursu wniosków): w 2009 r. - 5, 2010 r. – 4 (kontynuowane), 2011 r. – 2 (kontynuowane z lat poprzednich);
- jeden projekt badawczy specjalny, realizowany w latach 2009 i 2010;
- projekty badawcze międzynarodowe, finansowane w całości ze środków krajowych: w 2009 r. – 1, w 2010 i 2011 r. – 3 i w 2012 r. – 2 projekty.

Ze środków budżetu państwa na naukę w UMCS były też finansowane m.in.: koszty utrzymania dwóch specjalnych urzędzeń badawczych oraz zadania inwestycyjne służące badaniom naukowym i pracom rozwojowym (zakupy dużej aparatury badawczej oraz rozwój infrastruktury informatycznej nauki).

Współfinansowane ze środków budżetu państwa:

- projekty współfinansowane ze środków funduszy strukturalnych (Program Operacyjny „Innowacyjna Gospodarka”): w 2009 i 2010 r. – 3 projekty (w tym 2 o charakterze inwestycji służących badaniom naukowym), w 2011 i 2012 r. – 7 projektów (w tym 3 kontynuowane z lat poprzednich) i 4 rozpoczęte w 2011 r. (w tym jeden o charakterze inwestycji służących badaniom naukowym);
- projekty międzynarodowe w ramach Programów Ramowych i innych porozumień międzynarodowych – współfinansowane ze środków zagranicznych: w 2009 r. – 2, w 2010 r. – 4 (w tym 2 kontynuowane z 2009 r.), w 2011 – 5 (w tym 4 kontynuowane i jeden nowy) i w 2012 r. – 3 projekty (kontynuowane z lat poprzednich).

Finansowane (w całości) ze środków zagranicznych:

- projekty międzynarodowe w ramach Programów Ramowych i innych porozumień międzynarodowych: w 2009 r. – 2, w 2010 r. – 3, 2011r. i w 2012 r. – 7.

Finansowane ze źródeł pozabudżetowych:

- subsydium profesorskie Fundacji na Rzecz Nauki Polskiej – jeden projekt realizowany w latach 2009 i 2010,
- usługi badawcze na zlecenie podmiotów gospodarczych.

Inne:

- umowa z firmą zagraniczną Astrium SAS realizowana w latach 2010-2012 (i nadal), finansowana w 70% przez partnera zagranicznego (30% wkład własny Uczelni); usługi badawcze na zlecenie innych instytucji państwowych (np. instytutów, uczelni) oraz jednostek samorządu terytorialnego.

(dowód: akta kontroli str. 242-262)

2.2. W celu realizacji wieloletnich projektów badawczych międzynarodowych oraz badań zleconych dla gospodarki niektóre jednostki naukowe UMCS uczestniczyły

w konsorcjach naukowo-badawczych (w 2009 r. – 7, w 2010 i 2011 r. – 10, w 2012 r. – 11 konsorcjów). W projektach Programów Ramowych pełniły funkcję koordynatora: w 2009 i 2010 r. – w jednym przypadku, w 2011 i 2012 r. – w dwóch. W charakterze uczestnika projektów Programów Ramowych brały udział: w 2009 r. – w dwóch projektach, w 2011 r. – w pięciu, w 2010 i 2012 r. – w czterech projektach. Od 2009 r. nie uczestniczyły w strukturach sieci naukowych.

Według danych Centrum Badań (pochodzących ze sprawozdań wydziałów) liczba zorganizowanych przez wydziały konferencji naukowych z udziałem osób zagranicznych wynosiła od 33 w 2009 r. do 56 w 2011 r., a konferencji krajowych – 51 (w 2009 i 2011 r.) i 55 (w 2010 r.).

(dowód: akta kontroli str. 263)

2.3. Ogólna liczba projektów realizowanych w kolejnych badanych latach wynosiła: w 2009 r. – 123, w 2010 r. – 145, w 2011 r. – 155 i w 2012 r. (do 31.10) – 143. Przy istniejącym stanie zatrudnienia pracowników na stanowiskach naukowych i naukowo-dydaktycznych (2009 r. – 1606 osób, 2010 r. – 1578 osób, 2011 r. – 1565 osób, 2012 r. – 1557 osób) oznaczało to, że na jednego pracownika z tej grupy przypadło projektów badawczych: w 2009 r. – 0,08, w 2010 r. – 0,09, w 2011 r. – 0,10, w 2012 r. – 0,09 (osiem do dziesięciu projektów przypadło na stu pracowników).

Do realizacji projektów zaangażowanych było w kolejnych latach: 123, 143, 153 i 134 kierowników projektów, co stanowiło ok. 8-10% zatrudnionej kadry naukowej/naukowo-dydaktycznej. Ustalona w trakcie kontroli liczba pracowników uczestniczących w badaniach w charakterze członków zespołów badawczych obejmowała ok. 10-13% kadry naukowej/naukowo-dydaktycznej (od 167 osób w 2009 r. do 205 osób w 2011 r.).

(dowód: akta kontroli str. 242-244, 263 i 264-282)

2.4. Według zatwierdzonych przez Senat⁶ sprawozdań Rektora z realizacji przedsięwzięć naukowo-badawczych w latach 2009-2011 oraz danych Centrum Badań (za 2012 r.) liczba wniosków o przyznanie środków na nowe indywidualne projekty badawcze finansowane ze środków budżetowych na naukę wynosiła: w 2009 r. – 126, w 2010 r. – 162, w 2011 r. – 136, w 2012 r. (do 30.09.) – 66.

W przeliczeniu na jednego pracownika naukowego/naukowo-dydaktycznego wniosków złożonych przypadło: w 2009 r. – 0,08, w 2010 r. – 0,1, w 2011 r. – 0,09, w 2012 r. (do 30.09.) – 0,04.

Liczba pracowników ubiegających się o środki na finansowanie ww. projektów badawczych była w skali każdego roku niższa od liczby złożonych wniosków, ponieważ niektórzy pracownicy składali kilka wniosków dotyczących różnych projektów albo wnioski dotyczący jednego projektu składali kilkakrotnie (w kolejnych konkursach). Analiza wykazów wnioskodawców i projektów złożonych do konkursów ogłoszonych przez MNiSW i NCN (od 2011 r.) wykazała, że z ogólnej liczby 418 wniosków złożonych w okresie 3 lat (2009-2011) 410 wniosków, tj. ok. 137 średniorocznie, złożyli pracownicy UMCS (pozostałe wnioski złożyły osoby fizyczne niebędące pracownikami Uczelni). Wnioski złożone były przez 278 pracowników UMCS – ok. 93 wnioskodawców średniorocznie, tj. niespełna 6% średniorocznego stanu zatrudnienia pracowników naukowych/naukowo-dydaktycznych (1583 osoby). 94% tej kadry w ciągu trzech badanych lat nie zgłaszało wniosków o dotacje ze środków na naukę na finansowanie projektów badawczych własnych.

W 2012 r. (do 30.09.) na konkursy NCN oraz MNiSW (Narodowy Program Rozwoju Humanistyki) złożono ogółem 66 wniosków pochodzących od 66 wnioskodawców, spośród których 6 osób nie było pracownikami UMCS, a 30 pracowników Uczelni

⁶ Uchwały Senatu nr: XXII-17.6/10 z 28 kwietnia 2010 r., nr XXII-28.5/11 z 25 maja 2011 r. i nr XXII-40.3/12 z 23 maja 2012 r.

składało wnioski także w latach poprzednich (30 osób nie składało wniosków w latach 2009-2011).

(dowód: akta kontroli str. 283-332)

W wyjaśnieniu dotyczącym przyczyn niskiej aktywności kadry naukowej i naukowo-dydaktycznej UMCS w zakresie ubiegania się o środki na realizację projektów badawczych oraz realizowania tego rodzaju zadań, a także przyczyn braku postępu w tym zakresie na przestrzeni badanego okresu, Prorektor ds. Badań Naukowych i Współpracy Międzynarodowej (dalej: Prorektor) stwierdził m.in., że przyczynę tego należy upatrywać z jednej strony w tym, że w uczelni nie istniały żadne mechanizmy wyciągania negatywnych konsekwencji wobec pracowników z powodu nieubiegania się o środki zewnętrzne, a z drugiej strony w tym, że nie było systemu motywacyjnego z tytułu pozyskiwania dodatkowych środków na badania, oprócz nagrody Rektora za pozyskanie środków na realizację projektów współfinansowanych i finansowanych z bezzwrotnych środków europejskich i innych środków pomocowych. Prorektor wskazał też następujące przyczyny niskiej aktywności w zakresie pozyskiwania środków na badania:

- konieczność dużego wkładu pracy merytorycznej w przygotowanie wniosków o finansowanie projektów, a w przypadku części projektów – konieczność przygotowania wniosku w wersji elektronicznej w specjalnie do tego dedykowanym systemie oraz w tłumaczeniu na język angielski,
- duża ilość i wysoki poziom skomplikowania procedur biurokratycznych zewnętrznych (po stronie instytucji przyznających środki) i wewnętrznych związanych z pozyskaniem środków oraz prowadzeniem i rozliczaniem projektów,
- konieczność stosowania długich i żmudnych procedur związanych z zamówieniami publicznymi,
- udział części pracowników UMCS (jako wykonawcy) w przedsięwzięciach i projektach realizowanych poza UMCS,
- zaangażowanie w dydaktykę w podstawowym i dodatkowym wymiarze w macierzystej uczelni oraz innych uczelniach.

Prorektor zaznaczył w wyjaśnieniu, że obecnie aktywność w przygotowaniu wniosków oraz realizacja projektów badawczych jest jednym z kryteriów oceny pracowników, a ponadto, zgodnie z założeniami programu wyborczego obecnego Rektora UMCS, zaplanowano wprowadzenie motywacyjnego systemu wynagradzania za aktywność i efektywność w zakresie pozyskiwania środków na badania, za najlepsze publikacje, największą liczbę cytowań, za odkrycia naukowe, patenty, wdrożenia itp.

Dziekani wydziałów wskazali m.in. następujące przyczyny niskiej aktywności naukowej pracowników:

- duże obciążenia dydaktyczne, wysoka średnia wieku kierowników katedr i zakładów, niska motywacja do samorozwoju, łatwiejsze pozyskiwanie dochodów z innych źródeł: nadgodziny, konsulting, zajęcia na studiach podyplomowych i w uczelniach prywatnych, brak zwolnień z powodu niewystarczających postępów w pracy naukowej, brak aktywności władz uczelni i wydziału w promowaniu aktywnych postaw pracowników w przedmiotowym zakresie i brak systemu motywacyjnego (dziekan Wydziału Ekonomicznego),
- mała liczba grantów dedykowanych naukom humanistycznym, mały odsetek pozytywnie rozpatrzonych wniosków nie z powodu niskiej jakości projektów lecz z ograniczonej puli środków przeznaczonych na finansowanie, konieczność wykazania praktycznego zastosowania badań, względnie niskie zabezpieczenie przed kradzieżą pomysłów na badania (dziekan Wydziału Filozofii i Socjologii),
- łatwiejsza i dlatego preferowana przez pracowników forma finansowania badań ze środków na badania własne i statutowe, niskie płace i rozwój szkolnictwa prywatnego umożliwiającego dodatkowe zatrudnienie, nieznanostwo przez

pracowników wymogów formalnych, która spowodowała odrzucenie w 2012 r. kilkunastu wniosków z przyczyn formalnych (dziekan Wydziału Pedagogiki i Psychologii),

- duże obciążenia dydaktyczne (dziekan Wydziału Politologii).

(dowód: akta kontroli str. 333-361)

Uwagi dotyczące
badanej działalności

W badanym okresie wskaźniki charakteryzujące aktywność naukową pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych UMCS nie ulegały znaczącej poprawie. Na stu pracowników tej grupy przypadało zaledwie 8 – 10 realizowanych projektów badawczych (0,08 w 2009 r. do 0,1 w 2011 r. projektu badawczego na jednego pracownika), a liczba pracowników prowadzących lub uczestniczących w realizacji projektów stanowiła ok. 20% ogólnej liczby zatrudnionych na stanowiskach naukowych/naukowo-dydaktycznych. Wnioski o przyznanie środków na realizację projektów badawczych własnych złożyło w latach 2009-2011 278 pracowników naukowo-dydaktycznych (93 wnioskodawców średniorocznie), tj. niespełna 6% zatrudnionych w tym okresie.

3. Skuteczność pozyskiwania środków finansowych na działalność naukowo – badawczą.

A. Pozyskiwanie środków z budżetu państwa na działalność statutową

Opis stanu
faktycznego

3.1 Dotacje na finansowanie działalności statutowej otrzymywały wszystkie wydziały UMCS. Na 2011 r. części tej dotacji, przeznaczonej na prowadzenie badań naukowych lub prac rozwojowych służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich, nie uzyskały: Wydział Humanistyczny i Wydział Artystyczny – z powodu niezłożenia wniosków uzupełniających wymaganych § 18 ust. 2 rozporządzenia z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania oraz rozliczania środków finansowych na naukę na finansowanie działalności statutowej⁷ oraz WPiA - z powodu nieterminowego złożenia wniosku uzupełniającego (złożono 7 lutego 2011 r. zamiast do 10 grudnia 2010 r.).

Dziekani tych trzech wydziałów wyjaśnili, że niezłożenie wniosków było spowodowane zbyt krótkim czasem na zebranie wymaganych informacji, a w jednym przypadku (Wydział Humanistyczny) także usprawiedliwioną nieobecnością dziekana.

(dowód: akta kontroli str. 376-383)

3.1.1. Na lata 2009 i 2010, na podstawie ustawy z.f.n. z 2004 r., jednostki naukowe UMCS wnioskowały o przyznanie środków na finansowanie działalności statutowej w łącznej wysokości odpowiednio: 37.160.538 zł oraz 35.085.169 zł, a uzyskały 12.231.779 zł (32,9% kwoty wnioskowanej) oraz 10.899.900 zł (31,1%). Dotacje te (w całości podmiotowe) przeznaczone były w większości (ok. 80-83%) na finansowanie podstawowej działalności statutowej⁸, a w pozostałej części na finansowanie badań własnych uczelni (w 2009 r. – 1.532.000 zł, w 2010 r. – 1.552.000 zł) oraz na utrzymanie specjalnego urządzenia badawczego (w 2009 r. – 517.000 zł, w 2010 r. – 560.000 zł).

Wszystkie wydziały wnioskowały o znacznie wyższe kwoty dotacji na finansowanie podstawowej działalności statutowej w latach 2009 i 2010 niż faktycznie otrzymywały.

⁷ Dz. U. Nr 218, poz. 1438

⁸ zgodnie z art. 11 ust. 1 pkt 1 ustawy z.f.n. z 2004 r. dotacje te były przeznaczone na finansowanie: badań naukowych i prac rozwojowych ujętych w planach finansowych jednostek, zakup lub wytworzenie aparatury naukowo-badawczej związanej z prowadzeniem tych badań, współpracę naukową krajową i zagraniczną niezbędną do prowadzenia tych badań, działalność wspomagającą te badania oraz utrzymanie jednostki naukowej z wyłączeniem kosztów niezwiązanych z realizacją tych zadań

Decyzje MNiSW o przyznaniu dotacji nie zawierały uzasadnienia przyczyn nieprzyznania dotacji w kwotach wnioskowanych. Według wyjaśnień dziekanów: Wydziału Biologii i Biotechnologii oraz Wydziału Chemii kwoty wnioskowane przez wydziały wynikały z kalkulacji kosztów, sporządzanych przez kierowników poszczególnych zakładów i pracowni (jednostek wewnątrzwydziałowych) według formularza zaakceptowanego przez Rektora UMCS. Dziekan Wydziału Biologii i Biotechnologii wyjaśnił, że wysokość tych kosztów „wynikała z wiedzy i doświadczenia kierowników koordynujących w przeszłości podobnego typu badania”, a po przyznaniu środków na badania proces planowania ich zakresu i poziomu wydatków „przebiegał ponownie z dopasowaniem do skromniejszych kwot”. Dziekan Wydziału Chemii wyjaśnił też, że zarówno zgłoszone do realizacji tematy badań, jak i kalkulacje były weryfikowane przez Kolegium Dziekańskie. Po otrzymaniu dotacji Komisja ds. Badań Naukowych dokonywała jej podziału wg algorytmu uchwalonego przez Radę Wydziału.

(dowód: akta kontroli str. 376-377 i 384-404)

3.1.2. Uczelnia wnioskowała o kwoty wielokrotnie wyższe niż otrzymała na lata 2009 i 2010 na badania własne uczelni, udzielane na podstawie art. 11 ust. 1 pkt 2 ustawy z.f.n. z 2004 r. Na 2009 r. wnioskowała o kwotę 13.736.880 zł – otrzymała 1.532.000 zł (11,1%), na 2010 r. wnioskowała o 11.454.381 zł – otrzymała 1.552.000 zł (13,5%).

(dowód: akta kontroli str. 376-377)

3.1.3. Na lata 2011 i 2012, na podstawie ustawy z.f.n. z 2010 r., jednostki naukowe UMCS uzyskały dotacje na finansowanie działalności statutowej w łącznej wysokości odpowiednio: 12.797.764 zł i 12.818.390 zł, tj. na poziomie zbliżonym do kwoty uzyskanej na 2009 r. Środki te w większości (w 2011 r. 84,8%, w 2012 – 81,6%) miały charakter dotacji podmiotowej, przeznaczonej na: utrzymanie potencjału badawczego jednostek naukowych (na 2011 r. – 10.858.889 zł, na 2012 roku – 10.462.190 zł) oraz na utrzymanie specjalnych urządzeń badawczych. W pozostałej części (w 2011 r. – 988.875 zł, w 2012 – 1.706.200 zł) przyznane środki miały charakter dotacji celowej, przeznaczonej na finansowanie działalności jednostek naukowych polegającej na prowadzeniu badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców i uczestników studiów doktoranckich, finansowanych w wewnętrznym trybie konkursowym (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy z.f.n. z 2010 r.). Dotacje te na rok 2011 uzyskało 7 wydziałów (nie uzyskały: Wydział Humanistyczny, Wydział Artystyczny oraz WPiA), a na 2012 r. – 11 wydziałów (wszystkie).

(dowód: akta kontroli str. 376-377)

3.1.4. We wnioskach o środki na finansowanie działalności statutowej w latach 2011 i 2012 wydziały nie określały kwot wnioskowanych na utrzymanie potencjału badawczego jednostek naukowych oraz na zadania służące rozwojowi młodych naukowców i utrzymanie naukowych baz danych, lecz przekazywały do MNiSW dane przyjmowane za podstawę ustalenia dotacji metodą algorytmu, ustalonego w załącznikach 2 i 3 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 5 listopada 2010 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania oraz rozliczania środków finansowych na finansowanie działalności statutowej⁹. Podstawę ustalenia dotacji na utrzymanie potencjału badawczego stanowiły m.in. dane o liczbie osób, w przeliczeniu na pełny wymiar czasu pracy, zatrudnionych przy prowadzeniu badań naukowych lub prac rozwojowych na podstawie stosunku pracy, dla których jednostki te są podstawowym miejscem pracy - przy czym:

⁹ Dz. U. Nr 218, poz. 1438 ze zm.

- zgodnie z objaśnieniem zawartym we wzorze wniosku na 2011 r. dane te powinny obejmować pracowników, o których mowa w art. 108 pkt 1 i 3 ustawy P.s.w., tj. zatrudnionych na stanowiskach naukowo-dydaktycznych i naukowych;
- zgodnie z objaśnieniem zawartym we wzorze wniosku na 2012 r. dane powinny obejmować – oprócz pracowników naukowo-dydaktycznych i naukowych – także pracowników naukowo-technicznych i inżynieryjno-technicznych, zatrudnionych w celu wykonywania prac pomocniczych w badaniach naukowych oraz prac usługowo-badawczych.

We wnioskach o dotacje na 2011 r., złożonych w grudniu 2010 r., osiem z dziesięciu wydziałów podało liczbę pracowników naukowo-dydaktycznych i naukowych, dla których UMCS był podstawowym miejscem pracy, wyższą od wynikającej z systemu kadrowo-płacowego na dzień 31.12.2010 r.; łącznie zawyżono tę liczbę o 24,7 etatów (1,6%). Liczba zgodna ze stanem faktycznym przekazana została we wniosku Wydziału Filozofii i Socjologii, a zaniżona o 4 etaty – we wniosku Wydziału Pedagogiki i Psychologii (wykazano 145 zamiast 149 osób); We wnioskach o dotacje na 2012 r. wszystkie wydziały podały liczbę pracowników zatrudnionych przy prowadzeniu badań naukowych lub prac rozwojowych wyższą (łącznie o 154,75 etatów - 10,3%) od liczby pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych, dla których UMCS był podstawowym miejscem pracy, wynikającej z systemu kadrowo-płacowego na dzień 15 września 2011 r. (obowiązujący termin złożenia wniosków).

Dziekani wydziałów wyjaśnili¹⁰, że przyczynami niezgodności danych we wnioskach o dotacje ze stanem faktycznym były omyłki lub wątpliwości interpretacyjne odnoszące się do treści rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego dotyczącego finansowania działalności statutowej (liczby N).

(dowód: akta kontroli str. 405-438 i 93-108)

3.1.5. W zbadanych wnioskach dwóch wydziałów (BiNoZ oraz Humanistycznego), które na lata 2011 i 2012 uzyskały najwyższe kwoty dotacji na finansowanie działalności polegającej na prowadzeniu badań naukowych i prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych, służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich, finansowanych w wewnętrznym trybie konkursowym, jeden z tych wydziałów (BiNoZ) podał we wniosku niezgodne ze stanem faktycznym dane dotyczące liczby młodych naukowców zatrudnionych nie krócej niż 3 miesiące, którzy uzyskali stopień naukowy w okresie ostatnich dwóch lat poprzedzających rok złożenia wniosku oraz liczbę nadanych takim osobom stopni naukowych. We wniosku o dotację na 2011 r. wykazano 16 młodych naukowców, którzy uzyskali tytuł naukowy, zawyżając ich liczbę o jedną osobę, która przekroczyła 35 lat oraz o jedną osobę, która została zatrudniona w Wydziale po uzyskaniu stopnia naukowego poza jednostką. Zawyżono też, o trzy, liczbę stopni naukowych nadanych młodym naukowcom, uwzględniając trzy osoby, które przekroczyły 35 lat. Według wyjaśnienia Dziekana Wydziału błędy te zaistniały na skutek pomyłek.

(dowód: akta kontroli str. 439-444)

3.1.6. Dotacje niższe od wnioskowanych otrzymywano w całym badanym okresie na finansowanie kosztów utrzymania specjalnego urządzenia badawczego (SPUB), tj. Miejskiej Akademickiej Sieci Komputerowej „LubMAN” - w części działającej na rzecz nauki. Na ten cel, na podstawie wniosków Uczelni, uzyskano dotację w wysokości:

- w 2009 r. – 517.000 zł - wnioskowano o 1.200.000 zł, wykorzystano – 517.000 zł,
- w 2010 r. – 560.000 zł - wnioskowano o 1.150.000 zł, wykorzystano 522.746 zł (93,3%), pozostało do wykorzystania w roku następnym 37.254 zł,

¹⁰ Dziekan Wydziału Prawa i Administracji wyjaśnień nie złożył.

- w 2011 r. – 700.000 zł - wnioskowano o 960.000 zł, wykorzystano 566.306,01 zł (80,9%), pozostało do wykorzystania w roku następnym 133.693,99 zł,
- na 2012 r. – 650.000 zł - wnioskowano o 700.000 zł.

Rektor UMCS oraz Kierownik Działu LubMan wyjaśnili m.in., że plan kosztów eksploatacji sieci komputerowej LubMan na 2010 i 2011 r. zakładał koszty przygotowania do eksploatacji urządzeń zakupionych w projekcie współfinansowanym ze środków UE (NewMan). Celem projektu była rozbudowa sieci teleinformatycznych nauki. Projekt NewMan zakładał zakup i uruchomienie nowoczesnych urządzeń sieciowych, start projektu był planowany na I kwartał 2010 roku. Różnice w planowanych na rok 2010 i 2011 kosztach związanych z wynagrodzeniami oraz dzierżawą łączy i kanalizacji wynikały z weryfikacji założeń dot. eksploatacji sieci, w miarę realizacji projektu.

Niewykonanie planu wydatków spowodowane było wydłużeniem terminu realizacji tego projektu (z grudnia 2011 r. do czerwca 2012 r.). Dostawa 39 szt. urządzeń zakupionych w projekcie nastąpiła dopiero w grudniu 2011 r. na skutek długotrwałych przygotowań do przetargu (III kw. 2010 - I kw. 2011) oraz samego postępowania, które trwało pół roku i wymagało przesunięcia terminu zakończenia projektu na 2012 r. Niecelowe było eksploatacyjne przygotowanie w 2010 i 2011 r. sieci LubMan do produkcyjnego działania na urządzeniach zakupionych w projekcie i generowanie kosztów eksploatacji sieci zanim dostarczone w ramach projektu urządzenia zostaną zainstalowane. Stąd na podobnym poziomie utrzymano w latach 2010 i 2011 koszty wynagrodzeń oraz usług obcych, które w największym stopniu obciążają budżet dotacji. Za obsługę dotacji odpowiada na UMCS kilka działów: LubMan - kwestie merytoryczne, Kwestura - kwestie finansowo-księgowo, Centrum Badań - formalnoprawna zgodność działań z wytycznymi ministerstwa. Od 2012 r. wyznaczono w ww. działach konkretne osoby do planowania i rozliczenia przyznawanych dotacji na utrzymanie SPUB Lubman.

(dowód: akta kontroli str. 445-479, 362-366, 1483-1488)

3.1.7. Wniosek o dotację na utrzymanie w 2011 r. drugiego SPUB, tj. kolekcji botanicznych, mikologicznych i faunistycznych Wydziału BiNoZ, opiewał na kwotę 453.000 zł. We wniosku zawarto szczegółową informację o sposobie wykorzystania zbiorów do celów naukowych i dydaktycznych i przedłożono regulaminy określające zasady korzystania z tych zbiorów. Podano też przeznaczenie środków i bieżące koszty ich utrzymania.

Decyzja MNiSW z 21 marca 2011 r. odmawiająca przyznania dotacji została zaskarżona przez UMCS i uchylona decyzją z dnia 23.08.2011 r. przyznającą dotację w wysokości 250.000 zł.

(dowód: akta kontroli str. 202-209 i 480-481)

3.1.8. Decyzje MNiSW o odmowie przyznania dotacji celowych na działalność związaną z utrzymaniem i poszerzeniem naukowych baz danych, o które BiNoZ wnioskował na 2011 r. i 2012 r. (50.000 zł i 60.000 zł), zaś na 2012 Wydział Filozofii i Socjologii (35.000 zł) oraz Artystyczny (795.000 zł), nie były przedmiotem odwołań ze strony wnioskodawców.

(dowód: akta kontroli str. 376-377)

A.2. Pozyskiwanie środków z budżetu państwa na inne (poza działalnością statutową) rodzaje działalności naukowo-badawczej finansowane ze środków na naukę.

3.2. W badanym okresie jednostki naukowe UMCS złożyły ogółem 657 wniosków, które w 170 przypadkach zakończyły się zawarciem umowy/luzyskaniem decyzji dotyczącej przyznania dotacji na zadania i projekty badawcze (skuteczność 10,7%). Najwięcej wniosków (456) i najwięcej umów (134) dotyczyło finansowania

ze środków na naukę projektów badawczych własnych¹¹. Nie ubiegały się i nie realizowały: projektów badawczych rozwojowych i celowych, obejmujących badania stosowane i prace rozwojowe w rozumieniu art. 2 pkt. 3 lit. b i pkt 4 ustawy z.f.n. z 2010 r., zorientowanych przede wszystkim na zastosowanie ich wyników w praktyce. Nie składały wniosków i nie zawierały umów na finansowanie działalności wspomagającej badania i działalności upowszechniającej naukę. W latach 2009-2010 nie ubiegały się też i nie zawierały umów na realizację programów lub przedsięwzięć ustanawianych przez Ministra - w latach 2011 i 2012 złożyły 40 takich wniosków o łącznej wartości 8.058.046 zł i zawarły 12 umów o łącznej wartości 2.162.474 zł. Uczelnia nie ubiegała się też i nie realizowała ze środków budżetowych na naukę inwestycji budowlanych, służących potrzebom badań naukowych/prac rozwojowych; złożyła natomiast w badanych latach 149 wniosków (o wartości ponad 110 mln zł) i zawarła 13 umów (o wartości 7,93 mln zł) w sprawie finansowania inwestycji w zakresie dużej infrastruktury badawczej, w tym informatycznej, służącej potrzebom badań naukowych i prac rozwojowych.

(dowód: akta kontroli str. 482-483, 528-544)

3.2.1 W 2010 r. zawarto 8 umów o wartości 4.675.712 zł na finansowanie inwestycji aparaturowych służących potrzebom badań naukowych (w tym 456.000 zł na infrastrukturę informatyczną), a w latach 2011 i 2012 (do 31 sierpnia) – 5 umów o łącznej wartości 3.252.710 zł (w tym 250.000 zł na infrastrukturę informatyczną).

(dowód: akta kontroli str. 482-483)

3.2.2 W badanych latach wydziały UMCS – z wyjątkiem WPIA w 2009 r., Wydziału Artystycznego w 2011 r. oraz Wydziału Pedagogiki i Psychologii w 2012 r. - składały wnioski o przyznanie dotacji na finansowanie projektów badawczych własnych. Wnioski kwalifikowane były do finansowania w trybie konkursowym. UMCS zawarł ogółem na finansowanie projektów badawczych własnych 134 umowy o wartości 15.954.114 zł. Wg danych Centrum Badań z ogólnej liczby:

- 126 wniosków o łącznej wartości 17.471.057 zł, złożonych w 2009 r., umową sfinalizowano 34 wnioski (27%) o łącznej wartości 3.707.390 zł (21,2%),
- 162 wniosków o wartości 19.140.894 zł, złożonych w 2010 r., do finansowania przyjęto 46 projektów (28,4%) o łącznej wartości 4.768.835 zł (24,9%),
- 113 wniosków o łącznej wartości 28.832.802 zł, zgłoszonych w 2011 r., do finansowania przyjęto 38 projektów (33,6%) o wartości 5.620.230 zł (19,5%),
- 55 wniosków o łącznej wartości 18.720.065 zł, zgłoszonych do 31 sierpnia 2012 r.) do finansowania przyjęto 16 projektów (29%) o łącznej wartości 1.857.659 zł (9,9%).

(dowód: akta kontroli str. 482-483 i 283-316)

3.2.3. Wszystkie sprawdzone wnioski o finansowanie projektów badawczych własnych (9) sporządzone były wg wzoru określonego w załącznikach nr 1 i 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 22 stycznia 2008 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania oraz rozliczania środków finansowych na naukę przeznaczonych na finansowanie projektów badawczych¹².

5. Spośród 118 projektów przyjętych do finansowania w latach 2009-2011 w 15 przypadkach przyznane zostały kwoty niższe od wnioskowanych przez autorów projektów (wnioskodawców). Środki na realizację tych projektów zostały przez MNiSW przyznane w wysokości obniżonej: z wnioskowanej kwoty 2.543.880 zł do przyznanej w wys. 2.030.560 zł (ok.20%). W uzasadnieniach decyzji stwierdzono, że „koszty realizacji projektu badawczego przedstawione w kosztorysie uznano za nieadekwatne do przyjętej metodyki badań oraz zakresu zadań badawczych przedstawionych w harmonogramie realizacji projektu. Dlatego środki

¹¹ Projekty finansowane na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy z.n.f. z 2004 r. oraz art. 20 ust. 1 pkt 1 i 2 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o Narodowym Centrum Nauki – Dz. U. Nr 96, poz. 617 ze zm.

¹² Dz. U. Nr 21, poz. 126 ze zm.

finansowe przyznane na realizację projektu zmniejszono do wysokości ustalonej w sentencji”.

Rektor UMCS wyjaśnił, że w celu zapewnienia rzetelnego planowania kosztów zgłaszanych do finansowania projektów badawczych własnych m.in.:

- wnioski o projekty badawcze zgłaszane przez kierowników projektów były sprawdzane w Dziale Badań Naukowych (obecnie Biurze ds. Badań Naukowych w Centrum Badań) pod względem formalnym i rachunkowym i zgodności z obowiązującymi w danym konkursie zasadami i instrukcjami;
- w każdym przypadku kierownicy projektu byli informowani o możliwości lub zakazie ponoszenia konkretnych wydatków;
- instytucja finansująca nie określała możliwych do zaplanowania środków na projekt kierownicy projektów byli zapoznawani z wykazami projektów zaakceptowanych do realizacji w poprzednich konkursach w celu orientacyjnego zapoznania się z możliwościami wnioskowania o środki;
- instytucje finansujące (MNiSW, NCN) nie wydawały wytycznych o jaką maksymalnie kwotę można aplikować lub jakie kwoty na konkretne wydatki są dopuszczalne. Pracownicy ww. Działu informowali pracowników Uczelni, że koszty projektu powinny opierać się na rozeznaniu stawek rynkowych lub obowiązujących na Uczelni. Ostatecznie kierownicy projektów decydowali o wysokości planowanych na realizację projektów środków;
- w sposób ciągły do kierowników jednostek i pracowników są przekazywane informacje np. na temat przepisów, zasad określonych przez instytucje finansujące, zasad kalkulacji kosztów.

Rektor UMCS wyjaśnił również, że procedury dopuszczały możliwość skierowania do finansowania projektu, który otrzymał od recenzentów bardzo dobre oceny merytoryczne. W przypadku zastrzeżeń co do wysokości całego kosztorysu lub konkretnej pozycji (np. aparatura, wyjazdy zagraniczne), środki na finansowanie projektu były redukowane.

Kosztorysy projektów zgłaszanych do więcej niż jednego konkursu (z powodu odmowy przyjęcia ich do finansowania) były z reguły obniżane przez wnioskodawców w stosunku do wersji pierwotnej, co w niektórych przypadkach skutkowało pozytywną oceną odrzuconego wcześniej projektu, np.:

1) projekt badawczy własny pt. „Szkoła Budapesztańska: jej losy i znaczenie dla rozwoju teorii krytycznej” (Wydział Politologii) - planowane koszty tego projektu obniżono z 52.000 zł do 39.000 zł;

2) projekt habilitacyjny p.t. „Morfogenetyczne uwarunkowania rozwoju wybrzeża NW części Ziemi Wedela Jarlsberga (Spitsbergen) w późnym wistulianie i holocenie” - obniżono planowane koszty realizacji tego projektu z 251.700 zł do 216.200 zł.

(dowód: akta kontroli str. 482-483, 484-490 i 317-332, 491-527 1489-1661)

B. Pozyskiwanie środków z budżetów jednostek samorządu terytorialnego i instytucji państwowych.

3.3. W badanym okresie UMCS nie otrzymywał od jednostek samorządu terytorialnego środków finansowych w formie dotacji przeznaczonej na działalność naukowo-badawczą. Realizował natomiast na rzecz tych jednostek usługi badawcze na podstawie zawartych umów. W 2009 r. były to cztery umowy zawarte z Samorządem Województwa Lubelskiego, o łącznej wartości brutto 61 tys. zł oraz dwie umowy zawarte z Gminą Lublin, o łącznej wartości brutto 45 tys. zł, w 2010 r. – umowa z Regionalnym Ośrodkiem Polityki Społecznej w Lublinie o wartości 10 tys. zł, w 2011 r. - umowa ze Starostwem Powiatowym w Lipnie o wartości 27,06 tys. zł. Wszystkie te umowy zostały w całości rozliczone, a przychody z tytułu wynagrodzenia za ich realizację ujęte w przychodach działalności naukowo-badawczej UMCS (jako przychody z tytułu badań zamawianych).

(dowód: akta kontroli str. 545-548)

3.4. W latach 2009 – 2012 (do 31 sierpnia) realizowano na podstawie umów usługi badawcze na rzecz 11 instytutów i instytucji państwowych oraz innych uczelni publicznych (wysokość należnego wynagrodzenia przysługującego UMCS wynosiła ogółem 2.432,8 tys. zł).

(dowód: akta kontroli str. 545-548)

C. Pozyskiwanie środków ze źródeł krajowych pozabudżetowych

3.5. W latach 2009-2012 (do 31 sierpnia) wykonywano usługi badawcze na rzecz przedsiębiorców i podmiotów gospodarczych na podstawie umów, których liczba i wartość wykazywały tendencję wzrostową:

- w 2009 r. – jedna umowa z Zakładami Azotowymi „Puławy” S.A. o wartości 61 tys. zł, zakończona rozliczona;

- w 2010 r. – 4 umowy o wartości 1.417.750,54 zł, z których nierozliczone do czasu nin. kontroli pozostawały dwie umowy zawarte z: Ekobenz spółka z o.o. w Lublinie (zawarta na 920.532 zł – rozliczona do wys. 585.600 zł¹³) oraz SMF Poland spółka z o.o. w Świdniku (zawarta na kwotę 369.000 zł – rozliczona do wysokości 183.000 zł¹⁴);

- w 2011 r. – 11 umów o łącznej wartości 490.810,3 zł, wszystkie rozliczone;

- w 2012 r. – 5 umów o łącznej wartości 53.400 zł (cztery rozliczone, jedna w trakcie realizacji).

Na podstawie zleceń realizowano usługi badawcze tj. opinie, ekspertyzy. Ich liczba i wartość wykazywały w badanych latach tendencję wzrostową i wynosiły: w 2009 r.: 53 zlecenia o wartości 134.167,93 zł, w 2010 r.: 74 zlecenia o wartości 146.430,76 zł, w 2011 r. – 80 zleceń o wartości 192.321,63 zł, w 2012 r. (do 31 sierpnia) – 56 zleceń o wartości 196.098,63 zł.

Przychody i koszty z tytułu wykonywania usług badawczych na podstawie umów i zleceń były przez Kwesturę ewidencjonowane w przychodach i kosztach działalności naukowo-badawczej (jako przychody z tytułu badań zamawianych). Według ewidencji księgowej wartość przychodów i kosztów „badań zamawianych” wyniosła: w 2009 r. – 1.715.051,79 zł, w 2010 r. – 1.430.992,84 zł, w 2011 r. – 1.458.400,18 zł.

(dowód: akta kontroli str. 545-551, 552,569)

D. Pozyskiwanie środków ze źródeł zagranicznych, w tym z funduszy strukturalnych UE.

3.6 Według danych Działu Badań Naukowych i Funduszy Zewnętrznych liczba wniosków złożonych i umów zawartych na realizację projektów realizowanych w ramach współpracy z zagranicą (poza funduszami strukturalnymi) w badanych latach wynosiła:

- w 2009 r. – złożono jeden wniosek o wartości 3 143.950 zł, ale nie zawarto żadnej umowy;

- w 2010 r. – nie złożono żadnego wniosku dotyczącego projektów międzynarodowych, a zawarto jedną umowę na podstawie wniosku złożonego w roku poprzednim;

- w 2011 r. złożono dwa wnioski i zawarto dwie umowy o wartości 1.045.882 zł;

- w 2012 r. (na 20.11.) złożono 3 wnioski o łącznej wartości 516.200 zł i zawarto jedną umowę o wartości 44.200 zł.

Liczba wniosków i zawartych umów na realizację zadań (projektów) współfinansowanych ze środków funduszy strukturalnych UE wynosiła:

¹³ Realizacja umowy została wstrzymana. Przyczyną był konflikt powstały na tle praw do patentów uzyskanych przez Uczelnię w trakcie realizacji umowy z Ekobenz.

¹⁴ Kierownik Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań wyjaśnił, m.in., że w dniu 10.09.2012 r. (w trakcie kontroli NIK – po upływie ok. 10 miesięcy od umownego terminu wykonania umowy) został podpisany aneks nr 3, w którym zmieniono zakres prac oznaczonych w umowie jako zadanie nr 6 oraz zmniejszono kwotę wynagrodzenia UMCS do kwoty 189.100 zł brutto; termin wykonania zadania ustalono do 28.09.2012 r. i w tym dniu podpisano protokół zdawczo-odbiorczy prac.

- w 2009 r. złożono 3 wnioski o łącznej wartości 192.135.023 zł, zawarto 3 umowy o łącznej wartości 48.816.543 zł,
- w 2010 r. złożono dwa wnioski o łącznej wartości 644.155 zł, zawarto jedną umowę o wartości 143.740.000 zł,
- w 2011 r. złożono jeden wniosek (3.271.500 zł), zawarto trzy umowy o łącznej wartości 3.919.655 zł,
- w 2012 r. (do 20.11.) wniosków nie składano i umów nie zawierano.

(dowód: akta kontroli str. 482-483)

Według ustaleń kontroli w badanych latach jednostki UMCS realizowały:

1) w ramach 7 Programu Ramowego – 8 projektów finansowanych z udziałem środków zagranicznych: w 75% (3 projekty) i w 100% (5 projektów) - z tego:

- w 2009 r. – realizowano dwa projekty na podstawie umów z 2008 r. oraz zawarto jedną nową umowę (16.03.2009 r. na okres od 1.02.2009 r. do 31.03.2013 r.),
- w 2010 r. – kontynuowano dwa ww. projekty na podstawie umów z 2008 r., jeden na podstawie umowy z 2009 r. oraz zawarto dwie umowy: z 8.01.2010 r. (na okres od 01.01.2010 do 31.12.2012) i z 20.09.2010 r. (na okres od 1.09.2010 do 28.02.2013),
- w 2011 r. – kontynuowano dwie umowy z 2008 r., jedną umowę z 2009 r., dwie umowy z 2010 r. i zawarto trzy umowy: z 13.01.2011 (na okres 1.12.2010 – 30.11.2014), z 7.03.2011 (na okres od 1.01.2011 do 31.12.2013) oraz z 12.12.2011 r. (na okres od 1.06.2012 do 31.05.2016 r.),
- w 2012 r. kontynuowano jedną umowę z 2009 r., dwie umowy z 2010 r. oraz trzy z 2011 r.

Za pełnienie roli Lokalnego Punktu Kontaktowego, na działalność wspomagającą uczestnictwo w 7. Programie Ramowym, UMCS uzyskał ze środków krajowych na naukę dotacje w wysokości: za 2009 r. – 29.942,35 zł, za 2010 r. – 19.904,77 zł, za 2011 r. – 19.000 zł, za 2012 r. – 21.090 zł;

2) w ramach Polsko-Szwajcarskiego Programu Badawczego – realizowano jeden projekt o wartości 190.600 EUR, finansowany w 100% ze środków zagranicznych, na podstawie umowy z 16.09.2011 r. (na okres do 30.09.2014);

3) w ramach współpracy nawiązanej bezpośrednio z partnerem zagranicznym realizowano 8 projektów finansowanych w 100% ze środków zagranicznych,

4) trzy projekty międzynarodowe były w całości finansowane ze środków krajowych (projekty ERA-NET, projekt realizowany we współpracy z Uniwersytetem we Lwowie, projekt realizowany w ramach Programu Działań Zintegrowanych Polonium).

5) na organizację konferencji naukowej nt. erozji gleb pozyskano w 2010 r. (na podstawie umowy z 20.01.2010 r.) 50% dofinansowania ze środków zagranicznych (5.000 EUR).

(dowód: akta kontroli str. 262)

3.7. Z udziałem środków funduszy strukturalnych w UMCS realizowano w badanych latach siedem projektów w ramach Programu Operacyjnego „Innowacyjna gospodarka”, w tym trzy – o charakterze inwestycyjnym: 1) rozwój infrastruktury Wydziału Chemii, 2) stworzenie nowoczesnych laboratoriów na Wydziale Biologii i Biotechnologii, 3) budowa obiektu centrum analityczno-programowego dla zaawansowanych technologii.

Łącznie liczba realizowanych projektów międzynarodowych wykazywała tendencję wzrostową i wynosiła: w 2009 r. – 8, w 2010 r. – 12, w 2011 r. – 21, w 2012 r. (do 31.10.) – 18.

(dowód: akta kontroli str. 262)

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

Ustalone
nieprawidłowości

1. Niezłożenie przez dwa z dziesięciu wydziałów (Humanistyczny i Artystyczny) oraz złożenie po obowiązującym terminie przez WPIA wniosków uzupełniających o przyznanie na 2011 r. części dotacji statutowej, przeznaczanej na prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych służących rozwojowi młodych naukowców i uczestników studiów doktoranckich, i w konsekwencji nieotrzymanie tych dotacji¹⁵. Odpowiedzialność za nieuzyskanie dotacji ponoszą dziekani ww. wydziałów.
2. Przekazanie do MNiSW nierzetelnych danych o liczbie pracowników naukowo-dydaktycznych, dla których UMCS był podstawowym miejscem pracy, we wnioskach o przyznanie dotacji na działalność statutową, w części przeznaczanej na utrzymanie potencjału badawczego:
 - w 2011 r. – zawyżenie, przez osiem z dziesięciu wydziałów, liczby tych pracowników o 24,7 etatów (2,1%) oraz zaniżenie przez jeden wydział (Pedagogiki i Psychologii) o 4 etaty (2,7% liczby zatrudnionych w tym Wydziale),
 - w 2012 r. – zawyżenie, przez cztery z dziesięciu wydziałów, liczby pracowników naukowo-dydaktycznych oraz naukowo-technicznych i inżynierjno-technicznych łącznie o 17 etatów (1% ogółu wykazanych we wnioskach).
3. Przekazanie do MNiSW przez jeden z dwóch objętych kontrolą wydziałów (BiNoZ) nierzetelnych danych we wniosku o dotacje na finansowanie działalności statutowej w 2011 r., w części przeznaczanej na prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych służących rozwojowi młodych naukowców i uczestników studiów doktoranckich: zawyżono o jedną osobę liczbę młodych naukowców oraz o trzy – liczbę stopni naukowych nadanych młodym naukowcom.

Odpowiedzialność za powstanie nieprawidłowości opisanych w pkt. 2 i 3 ponoszą dziekani wydziałów oraz potwierdzający dane we wnioskach: kierownik (lub zastępca kierownika) Centrum Badań oraz Kwestor i Prorektor.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Uwagi NIK dotyczą:

- 1) braku znaczącej poprawy skuteczności pozyskiwania środków na finansowanie projektów badawczych własnych, liczonej odsetkiem liczby projektów przyjętych do finansowania w odniesieniu do liczby projektów złożonych, która w kolejnych badanych latach wynosiła średnio w skali Uczelni: w 2009 r. – 27%, w 2010 r. – 28,4%, w 2011 r. – 33,6%, w 2012 r. (do 31.08.) – 29,1%;
- 2) wysokiego odsetka projektów badawczych własnych (12,7%), w których MNiSW zmniejszyło (ogółem o ok. 20%) wysokość przyznanych środków w stosunku do kwot zgłoszonych we wnioskach ze względu na nieadekwatność kosztów realizacji projektów badawczych do przyjętej metodyki badań oraz zakresu zadań badawczych przedstawionych w harmonogramie realizacji projektu;
- 3) przeszacowania kosztów utrzymania SPUB LubMan we wnioskach o dotacje na lata 2010 i 2011. W 2010 r. wykorzystano 522.746 zł, tj. 45,9% kwoty wnioskowanej, a w 2011 r. - 566.306 zł (59% kwoty wnioskowanej).

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonych nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym zakresie.

¹⁵ Utracona kwota dotacji nie była możliwa do ustalenia – jej szacunkową wartość określają, w przybliżeniu dotacje na ten sam cel uzyskane na następny rok (2012) w wysokości: Wydział Humanistyczny – 491.030 zł, Wydział Artystyczny – 23.350 zł, Wydział Prawa i Administracji – 165.310 zł, razem – 679.690 zł.

4. Ewidencjonowanie i wykorzystanie środków finansowych na działalność naukowo – badawczą

4.1. W zatwierdzonej przez Rektora „Polityce rachunkowości” w odniesieniu do przychodów działalności naukowo-badawczej ustalono jedynie, że dotacje podlegające rozliczeniu ujmuje się na koncie 845 „Przychody przyszłych okresów” i po zgromadzeniu kosztów sfinansowanych środkami pieniężnymi z dotacji celowej dokonuje się przeksięgowania z konta 845 na oddzielne konto zespołu 7 – do wysokości poniesionych kosztów. W przypadku dotacji inwestycyjnych i aparaturowych przeksięgowanie z konta 845 następuje na zwiększenie funduszu zasadniczego.

W odniesieniu do kosztów „Polityka rachunkowości” określała zasady tworzenia w programie SAP ECC¹⁶ kont księgowych umożliwiających ich wyodrębnienie i rejestrację. Stosownie do wymogów § 14 ust. 2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 22 grudnia 2006 r. w sprawie szczegółowych zasad gospodarki finansowej uczelni publicznych¹⁷ ewidencja kosztów prowadzona była w przekroju rodzajowym i kalkulacyjnym. Układ rodzajowy zachowany był na kontach zespołu „4”, a układ kalkulacyjny prowadzono na tzw. „obiektach kontrolingowych”, gdzie rejestrowano koszty wg źródeł ich powstania (tj. dotyczące poszczególnych przedsięwzięć/zadań/projektów badawczych). Utworzone konta przychodów i kosztów działalności naukowo-badawczej nie w pełni odpowiadały rodzajom zadań i projektów finansowanych na podstawie ustaw z.f.n. z 2004 i 2010 r. I tak:

- do ewidencjonowania kosztów utworzone były konta pod nazwą: a) projekty badawcze „granty”, b) badania własne, c) badania statutowe, d) projekty badawcze SPUB, e) umowne prace badawcze zlecone, f) programy międzynarodowe, g) fundusze strukturalne, h) projekty badawcze inne.
- do ewidencjonowania przychodów utworzono konta dotacji na: badania własne, badania statutowe, import czasopism, utrzymanie łączności komputerowej, działania wspomagające badania, projekty badawcze Granty KBN, zagraniczne projekty badawcze, pozostałe projekty badawcze, fundusze strukturalne, dofinansowanie programów międzynarodowych, dofinansowanie sieci MAN, dofinansowanie programów zagranicznych;
- w wykazie kont księgi głównej, poza kontami wprost związanymi z działalnością naukowo-badawczą, wyodrębniono też m.in. konta przychodów z tytułu: sprzedaży usług badawczych zleconych przez podmioty zewnętrzne, bezzwrotnej pomocy zagranicznej, przychody z budżetu państwa na projekty EFS (europejskie fundusze strukturalne), przychody z UE na projekty EFS.

(dowód: akta kontroli str. 570-578)

Tak skonstruowana ewidencja księgową nie zapewniła prawidłowej rejestracji wszystkich przychodów (w tym dotacji) i kosztów działalności naukowo-badawczej oraz prawidłowego sporządzenia sprawozdań z tego zakresu.

W wyniku kontroli stwierdzono, że w ewidencji przychodów i kosztów działalności naukowo-badawczej oraz sprawozdaniach F-01s w części dotyczącej tej działalności nie uwzględniono:

- w 2009 r. - przychodów i kosztów o wartości 720.340,15 zł (3,3% wykazanych¹⁸);

¹⁶ Informatyczny Zintegrowany System Zarządzania Uczelnią, którego wdrażanie rozpoczęte w 2007 r. nie zostało zakończone z uwagi na konflikt z producentem Systemu.

¹⁷ Dz. U. nr 246, poz. 1796

¹⁸ Tj. bezzwrotnych środków zagranicznych z tytułu dofinansowania dwóch projektów realizowanych w ramach 6. Programu Ramowego – 93.502,38 zł (środki krajowe uwzględniono), bezzwrotnych środków zagranicznych z tytułu dofinansowania międzynarodowych projektów badawczych: Enri-East – 34.441,36 zł, PHOSFOS – 272.001,17 zł, Compositum - 166.494,66 zł (100% finansowania zagranicznego); środków krajowych na dofinansowanie projektu Enri-East – 12.819,04 zł (środki krajowe dot. projektu PHOSFOS - uwzględniono); bezzwrotnych środków z funduszy strukturalnych (Program Operacyjny „Innowacyjna Gospodarka – POIG) oraz środków krajowych na finansowanie projektu „Proekologiczna utylizacja metanu w

- w 2010 r. - przychodów i kosztów na sumę 660.231,98 zł¹⁹. Uwzględniono natomiast niezasadnie przychody i koszty z tytułu bezzwrotnych środków zagranicznych na sumę odpowiednio: 1.586.146,74 zł i 1.474.897,93 zł (razem: 3.061.044,67 zł) uzyskanych i wykorzystanych w ramach projektów edukacyjnych Erasmus (program „uczenie się przez całe życie”) oraz Kirkland (program stypendialny); per saldo zawyżono przychody działalności naukowo-badawczej o 2.400.812,69 zł (12,4%), równocześnie zaniżając o tę kwotę przychody działalności edukacyjnej;
- w 2011 r. - przychodów i kosztów na sumę 1.760.636,41 zł²⁰. Uwzględniono natomiast niezasadnie przychody i koszty z tytułu bezzwrotnych środków zagranicznych na sumę odpowiednio: 1.877.926,07 zł i 1.782.857,11 zł (razem 3.660.783,18 zł) uzyskanych i wykorzystanych w ramach projektów edukacyjnych: Erasmus (program „uczenie się przez całe życie”) oraz Kirkland (program stypendialny); per saldo zawyżono przychody (i koszty) działalności naukowo-badawczej o 1.900.146,77 zł (8,4%), równocześnie zaniżając o tę kwotę przychody działalności edukacyjnej. W 2012 r. projekty te przekięgowano do działalności podstawowej – dydaktycznej.

(dowód: akta kontroli str. 579-637)

Odpowiedzialna za nadzór nad prawidłowym funkcjonowaniem modułu kontrolingu w systemie SAP oraz za sporządzanie sprawozdań finansowych (we współpracy z Działem Księgowości i Działem Ewidencji Majatku) Kierownik Działu Kontrolingu – Zastępcza Kwestora wyjaśniła, że: „W latach 2009-2011 nadzorem nad realizacją zadań i projektów ze środków na naukę zajmowały się różne jednostki organizacyjne Uczelni... Część zadań nie była objęta takim nadzorem. Obecnie wszystkie nowe projekty finansowane ze środków na naukę są objęte nadzorem merytorycznym ww. jednostek i przy sporządzaniu prowizorium na rok 2013 wszystkie projekty o charakterze badawczym zostaną prawidłowo ujęte zarówno w planie rzeczowo-finansowym na 2013 r. jak i w sprawozdaniu za rok 2012”.

(dowód: akta kontroli str. 638-645)

4.2. Jednostki naukowe UMCS nie wykorzystywały w pełni dotacji i innych przychodów działalności naukowo-badawczej, mimo że otrzymywały ze środków na naukę kwoty znacznie niższe od wnioskowanych. Dotyczyło to zwłaszcza dotacji na finansowanie działalności statutowej, w tym na badania własne uczelni, otrzymywanych na okresy roczne.

Według danych Działu Kontrolingu wpływy środków na ww. rodzaje działalności (pomniejszone o zwroty) oraz sfinansowane koszty w poszczególnych latach kształtowały się następująco:

kopalniach...” – 115.962,60 zł (księgowano łącznie środki zagraniczne i krajowe), bezzwrotnych środków zagranicznych (100% finansowania) na finansowanie projektu „V CYCLE” – 25.118,94 zł.

¹⁹ Tj. bezzwrotnych środków zagranicznych z tytułu dofinansowania projektów badawczych międzynarodowych: PHOSFOS – 46.254,09 zł (środki krajowe uwzględniono), Compositum – 162.968,29 zł (100% finansowanie zagraniczne), IRAFC – 151.080,90 zł (środki krajowe otrzymano dopiero w 2012 r.), środków krajowych (100% finansowania) na finansowanie projektu na podstawie umowy z Uniwersytetem Lwowskim – 179.338,75 zł, bezzwrotnych środków zagranicznych na finansowanie umowy z firmą ASTRUM SAS – 66.251,32 zł, środków krajowych na dofinansowanie ww. umowy – 54.338,63 zł.

²⁰ Tj. - bezzwrotnych środków zagranicznych z tytułu dofinansowania niżej wymienionych międzynarodowych projektów badawczych: PHOSFOS – 28.631,34 zł (środki krajowe uwzględniono), Compositum – 73.801,40 zł (100% finansowania zagranicznego), IRAFC – 277.151,07 zł, ACTMOST – 5.217,57 zł (100% finansowanie zagraniczne), PROFILES – 92.946,51 zł (100% finansowanie zagraniczne), STCMBS – 77.449,40 zł (100% finansowanie zagraniczne); środków krajowych (100% finansowania) na finansowanie projektu na podstawie umowy z Uniwersytetem Lwowskim – 815.627,51 zł; bezzwrotnych środków zagranicznych na finansowanie umowy z firmą ASTRUM SAS – 155.326,37 zł; środków krajowych na dofinansowanie ww. umowy - 54.256,83 zł; bezzwrotnych środków zagranicznych na finansowanie projektu VCYCLE (100% finansowania zagranicznego) – 33.470,83 zł; bezzwrotnych środków zagranicznych oraz wkładu krajowego na finansowanie projektów realizowanych w ramach POIG (fundusze strukturalne): projektu „Molecular...” – 93.823,61 zł (księgowano łącznie środki zagraniczne i krajowe), projektu „Fabrication...” – 42.441,66 zł (księgowano łącznie środki zagraniczne i krajowe), projektu „Ochrona patentowa...” – 8.918,46 zł (środki zagraniczne) i 1 573,85 zł (środki krajowe).

Lp	Wyszczególnienie	2009	2010	2011	2012 (do 30.09)
I Podstawowa działalność statutowa – od 2011 r. utrzymanie potencjału badawczego					
1	środki przechodzące z roku poprzedniego	1 840 367*	3 036 467	3 164 336	4 265 484
2	środki otrzymane w roku	12 115 779	8 778 900	10 858 889	9 590 284
3	koszty sfinansowane w roku	10 919 678	8 651 030	6 593 405	7 302 980
4	środki przechodzące na rok następny	3 036 467	3 164 336	4 265 484	6 552 788
II Badania własne uczelni					
1	środki przechodzące z roku poprzedniego	1 257 880	744 758	719 853	x
2	środki otrzymane w roku	1 532 000	1 552 000	0,0	x
3	koszty sfinansowane w roku	2 045 122	1 576 905	718 472	x
4	środki przechodzące na rok następny	744 758	719 853	1 381 zwrot środków	x
III Projekty badawcze własne					
1	środki przechodzące z roku poprzedniego	2 435 696	1 860 328	2 245 449	950 409
2	środki otrzymane w roku	3 708 699	4 164 253	3 032 178	1 166 623
3	koszty sfinansowane w roku	4 284 067	3 799 133	4 327 219	1 147 525
4	środki przechodzące na rok następny	1 860 328	2 245 449	950 409	909 507
IV Ogółem					
1	środki przechodzące z roku poprzedniego	6 416 798	6 709 421	7 054 342	7 871 842
2	środki otrzymane w roku	21 377 291	20 167 871	23 578 723	19 835 348
3	koszty sfinansowane w roku	21 605 902	19 837 065	22 667 486	15 107 137
4	środki przechodzące na rok następny	6 709 421	7 054 342	7 871 842	12 093 675 przechodz. na IV kw.

* uwaga: według sprawozdania Rektora z działalności naukowo-badawczej w 2009 r.²¹ stan środków na podstawową działalność statutową przechodzących z roku 2008 wynosił 3.773.366,65 zł (a nie 1 840 367 zł jak wykazano w tabeli); przyczyną tych rozbieżności był opóźniony przelew kwoty 1 933 000 zł dotyczącej dotacji przyznanej na 2008 r., zrealizowany przez MNiSW 27.02.2009 r.

(dowód: akta kontroli str. 646-648)

4.2.1. Od 2011 r. jednostki naukowe UMCS otrzymywały na działalność statutową: dotację podmiotową na utrzymanie potencjału badawczego, określoną w art. 18 ust. 1 pkt 1 ustawy z.f.n. z 2010 r. oraz dotację celową na działalność polegającą na prowadzeniu badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych służących rozwojowi młodych naukowców oraz uczestników studiów doktoranckich finansowanych w wewnętrznym trybie konkursowym (art. 18 ust. 1 pkt 3 ustawy z 2010 r.). Wpływy transz obu tych dotacji oraz koszty nimi finansowane Kwestura ewidencjonowała na wspólnych kontach dotacji oraz kosztów rodzajowych.

Według ewidencji księgowej za 2011 r. wpływy środków z tytułu obu ww. dotacji wyniosły 11.847.764 zł, a koszty – 10.351.363,64 zł (środki niewykorzystane – 1 496.400,36 zł plus nierozliczone z lat poprzednich - 3.164.336,39 zł, razem – 4.660.736,75 zł). W sprawozdaniu Rektora z działalności naukowo-badawczej w 2011 r.²² podano, że niewykorzystana dotacja podmiotowa na utrzymanie potencjału badawczego wynosiła 4.265.484,15 zł, a dotacja celowa (na zadania służące rozwojowi młodych naukowców) – 395.252,60 zł (razem 4.660.736,75 zł).

²¹ Sprawozdanie opracowane przez Dział Badań Naukowych i Funduszy Zewnętrznych, podpisane przez Prorektora ds. Badań Naukowych i współpracy Międzynarodowej w dniu 31.03.2010 r., zatwierdzone przez senat UMCS uchwałą nr XXII-17.6/10 z dnia 28 kwietnia 2010 r.

²² Sprawozdanie zatwierdzone uchwałą Senatu UMCS nr XXII040.3/12 z dnia 23 maja 2012 r.

W trakcie nin. kontroli dokonano rozdzielenia w ewidencji księgowej kosztów sfinansowanych dotacją podmiotową oraz celową zgodnie z danymi wykazanymi w sprawozdaniu Rektora.

(dowód: akta kontroli str. 666-681)

Rektor UMCS wyjaśnił, że w celu zapewnienia wykonywania przez jednostki Uczelni zadań badawczych finansowanych dotacją na prowadzenie podstawowej działalności statutowej oraz na badania własne, a także na utrzymanie potencjału badawczego jednostek naukowych w rozmiarach odpowiadających kwotom uzyskanych dotacji, na polecenie Prorektora Dział Badań Naukowych (obecnie Biuro ds. Badań Naukowych w Centrum Badań) dwa lub trzy razy do roku przeprowadza dokumentacyjną kontrolę racjonalności i prawidłowości gospodarowania środkami dotacji budżetowej MNiSW, o czym są pisemnie informowani kierownicy jednostek - dziekani wydziałów oraz dyrektorzy instytutów jako dysponenti środków. Informacja o przeprowadzonej kontroli jest przekazywana do wydziałów/instytutów z prośbą o bieżące informowanie Prorektora o ewentualnych nieprawidłowościach stwierdzonych w wyniku przeprowadzonych kontroli funkcjonalnych przez dysponentów środków. Środki przechodzące na kolejny rok uwzględniały przede wszystkim rezerwę z tytułu zobowiązań zaciągniętych w danym roku, a finansowanych w kolejnym. Środki te były rezerwą do czasu otrzymania decyzji o dotacji (co służyło zapewnieniu ciągłości badań). Ponadto procedury udzielania zamówień wszczęte w IV kwartale są realizowane w I kwartale roku kolejnego. Ostatnie transze dotacji przekazywane są w listopadzie i grudniu.

Dziekani poszczególnych wydziałów wyjaśnili m.in., że przesunięcia środków na kolejne lata wynikały z:

- późnej (marzec, kwiecień) informacji MNiSW o wysokości przyznanej dotacji i przekazywania środków pod koniec roku budżetowego (listopad, grudzień), a nawet w styczniu następnego roku (dziekani wydziałów: Artystycznego, Biologii i Biotechnologii, Nauk o Ziemi i Gospodarki Przestrzennej, Mat.Fiz.Inf., Pedagogiki i Psychologii lub Politologii),
- długotrwałych procedur przetargowych (dziekani wydziałów: Biologii i Biotechnologii, Chemii, Mat.Fiz.Inf.),
- braku analizy i sprawnego przepływu informacji o niewykorzystanych środkach w ramach wydziału, ostrożności dysponentów w wydawaniu środków ze względu na rozbieżności czasowe w otrzymywaniu informacji nt. wysokości środków będących realnie w dyspozycji wydziału oraz informacji przesyłanych do wydziałów przez Sekcję Badań Naukowych, w pewnym stopniu braku aktywności w tym zakresie wywołanym przyczynami związanymi z niską aktywnością naukową pracowników (dziekani Wydziału Ekonomicznego),
- zmian organizacyjnych i programowych związanych z przygotowaniem do wprowadzenia nowych zasad finansowania nauki i kształcenia, a w wydziale nowych kierunków studiów, (dziekani Wydziału Filozofii i Socjologii),
- rezerwowania środków na publikacje, których proces wydawniczy często nie zamyka się w roku kalendarzowym i płatności są realizowane w roku następnym (dziekani wydziałów: Humanistycznego, Pedagogiki i Psychologii, Politologii lub Filozofii i Socjologii, Ekonomicznego),
- realizowania zadań badawczych wieloletnich (dziekani wydziałów: Mat.Fiz.Inf., Ekonomicznego),
- braku dostatecznej ilości środków finansowych na organizację np. konferencji naukowych oraz braku zainteresowania potencjalnych pracodawców do uczestniczenia i/lub współorganizacji badań naukowych i ekspertyz prawnych (dziekani WPiA).

(dowód: akta kontroli str. 1489-1661, 333-375)

4.2.2. W latach 2010 i 2011 nie w pełni wykorzystano przyznawane na okresy roczne dotacje celowe na utrzymanie SPUB, tj. Miejskiej Akademickiej Sieci Komputerowej „LubMAN” - w części działającej na rzecz nauki. W 2010 r. nie wykorzystano kwoty 37 254 zł (6,6% kwoty przyznanej), która w 2011 r. wzrosła do wysokości 133.694 zł (19,1% kwoty przyznanej). Kontrola rozliczenia środków przyznanych na ten cel wykazała, że zostały one wykorzystane zgodnie z przeznaczeniem i wykazane w raportach z realizacji zgodnie z zapisami w ewidencji księgowej.

Z przyczyn niezależnych od jednostki naukowej (BiNoZ) w następnym roku po uzyskaniu wykorzystano też dotację na utrzymanie drugiego SPUB, tj. kolekcji botanicznych, mikologicznych i faunistycznych. Po wydaniu decyzji w tej sprawie (23 sierpnia 2011 r.) trwały bowiem przygotowania dotyczące ustalenia zakresu prac, szczegółowej specyfikacji zamówień, spraw przetargowych. Dotacja w całości została przeniesiona do wykorzystania w 2012 r. Łącznie do 30 września 2012 r. z dotacji rozliczono koszty na sumę 204.381,28 zł. Kontrola dokumentacji źródłowej stanowiącej podstawę rozliczenia (umowy, protokoły odbioru, faktury) potwierdziła wydatkowanie środków na ww. cele.

(dowód: akta kontroli str. 682-692, 693-701)

4.2.3. Z kwoty będącej w dyspozycji Uczelni w 2009 r. (łącznie ze środkami przechodzącymi z 2008 r. – 6.144.395 zł) wykorzystano niespełna 70% (do wykorzystania w roku następnym przeszła kwota 1.860.328 zł - 30,3%), z kwoty pozostającej w dyspozycji w 2010 r. (6.024.581 zł) wykorzystano 63% (z roku 2010 na 2011 przeszła kwota 2.245.449 zł - 53,9% środków uzyskanych w roku oraz 37,3% sumy środków uzyskanych i przechodzących z 2009 r.), z kwoty pozostającej w dyspozycji w 2011 r. (5.277.627 zł) wykorzystano 82% (z roku 2011 na 2012 przeszła kwota 950.409 zł - 31,3% środków uzyskanych w 2011 r. oraz 18% sumy środków uzyskanych i przechodzących z 2010 r.).

(dowód: akta kontroli str. 646-648)

4.3. Struktura rodzajowa kosztów wszystkich przedsięwzięć naukowo-badawczych nadzorowanych przez Dział (od 2010 r. Sekcję) Badań Naukowych, wykazanych w sprawozdaniach Rektora z działalności naukowo-badawczej za lata objęte kontrolą, przedstawiała się następująco:

Lp.	Wyszczególnienie	2009	2010	2011
	Koszty ogółem:- w tym:	19.108.308,73 zł = 100,0 %	17.117.915,89 zł = 100,0%	18.024.095,33 zł = 100,0%
1	honoraria	6,6	9,7	7,2
2	bezosobowy fundusz płac	1,5	2,4	2,3
3	osobowy fundusz płac	1,2	1,8	0,7
4	odpisy od wynagrodzeń	1,2	1,5	1,1
	razem koszty osobowe	10,5	15,4	11,3
5	zakup aparatury naukowo-badawczej	31,6	16,2	27,2
	w tym: amortyzacja	0,3	0,5	0,3
6	zużycie materiałów	21,4	19,9	17,0
7	Usługi obce	14,7	19,9	17,4
	w tym: wydawnicze	2,0	2,4	x
8	delegacje krajowe	2,8	3,1	2,9
9	wyjazdy zagraniczne	6,7	8,3	9,1
10	narzut kosztów	11,7	15,0	14,8
11	narzut zysku	0,2	0,5	x
12	podatek VAT	0,4	1,7	0,2
13	stypendia	x	x	0,1

(dowód: akta kontroli str. 702-708)

4.4. Ustalanie wynagrodzeń związanych z realizacją zadań naukowo-badawczych podlegało w UMCS regulacjom określonym następującymi zarządzeniami Rektora UMCS:

- nr 10/2010 z dnia 4 lutego 2010 r. w sprawie zasad sporządzania i rejestracji umów cywilnoprawnych oraz określenia wzorów niektórych umów,
- nr 35/2010 z 5 lipca 2010 r. w sprawie sporządzania, zawierania i rejestracji umów cywilnoprawnych ze zmianami wprowadzonymi zarządzeniem nr 44/2010 z 30 września 2010 r.,
- nr 37/2011 z 21 lipca 2011 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników Uniwersytetu, w tym za godziny ponadwymiarowe, przyznawania dodatkowego wynagrodzenia i dodatków do wynagrodzenia.

Dwa pierwsze z wymienionych zarządzeń określały m.in. zasady zawierania i rozliczania umów zlecenia i umów o dzieło oraz umów o przeniesienie autorskich praw majątkowych (stosowanych w realizacji zadań badawczych i innych z nimi związanych), a w zarządzeniu nr 37/2011 ustalono m.in. zasady przyznawania dodatków do wynagrodzeń, w tym za wykonywanie dodatkowych zadań wykraczających poza zakres obowiązków ustalonych dla danego stanowiska, w tym związanych z udziałem w realizacji zadań finansowanych ze środków pochodzących z innych źródeł niż dotacja budżetowa. Na podstawie tego zarządzenia pracownicy uczestniczący w realizacji projektów badawczych międzynarodowych, współfinansowanych lub finansowanych ze źródeł zagranicznych, otrzymywali dodatki specjalne²³.

(dowód: akta kontroli str. 709-766)

4.5. W strukturze zbiorczych kosztów sfinansowanych dotacją na podstawową działalność statutową w latach 2009 i 2010 największe pozycje stanowiły zakupy aparatury naukowo-badawczej (odpowiednio: 4.515.259,28 zł – 49,4% ogółu kosztów i 1.821.209,64 zł – 23,9%), zużycie materiałów (odpowiednio: 1.137.843,51 zł - 12,4% i 1.557.431,18 zł – 20,4%) oraz podróże służbowe krajowe i zagraniczne (odpowiednio: 908.198,77 zł – 9,9% i 1.124.586,04 zł – 14,8%). W strukturze kosztów sfinansowanych w 2011 r. dotacją na utrzymanie potencjału badawczego jednostek naukowych także największą pozycję stanowiły koszty zakupu i amortyzacji aparatury badawczej (2.946.506,89 zł – 32,4%), zużycie materiałów (1.402.728,83 zł – 15,4%) oraz delegacje krajowe i zagraniczne (1.305.368,30 zł – 14,3%). Bezosobowy fundusz płac z narzutami stanowił w kosztach działalności statutowej ogółem: w 2009 r. – 1,3%, w 2010 r. – 1,6%, w 2011 r. – 2,1%. Wskaźnik ten znacznie wyższy od przeciętnego w każdym roku występował w WPiA, wynosząc w kolejnych latach: 4%, 3,7% i 7,3%. Wskaźniki znacznie wyższe od przeciętnych (z wszystkich wydziałów) wykazywał też w WPiA udział kosztów usług w kosztach ogółem wynoszący: w 2009 r. – 32,8% (przy przeciętnym 15,2%), w 2010 r. – 43,1% (przy przeciętnym 21,7%), w 2011 r. – 47,4% (przy przeciętnym 20,1%). Dotyczyły one niemal w całości finansowania usług „przepisywania na komputerze opracowań naukowych”.

(dowód: akta kontroli str. 767-833)

4.5.1. Uczelnie publiczne tworzą sektor finansów publicznych (art. 9 pkt 11 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych²⁴). Zgodnie z art. 3 ust. 2 pkt 1 lit. a ustawy z f.n. z 2004 r. oraz art. 9 pkt 1 ustawy z f.n. z 2010 r. środki finansowe na działalność statutową przyznawane były jednostkom naukowym, tj. podstawowym jednostkom organizacyjnym uczelni w rozumieniu statutów tych uczelni (art. 2 pkt 9 lit. a obu ustaw). Stosownie do art. 44 ust. 3 pkt 1 u.f.p. z 2009 r. (odpowiednio art.

²³ Przed wprowadzeniem zarządzenia nr 37/2011 w zakresie tym obowiązywały zarządzenia rektora UMCS: nr 36/2008 z 25 lipca 2008 r. w sprawie zasad wynagradzania pracowników świadczących pracę na rzecz projektów programów ramowych Unii europejskiej, nr 48/2009 z 21 lipca 2009 r. w sprawie zasad wynagradzania za godziny ponadwymiarowe, przyznawania dodatkowego wynagrodzenia i dodatków do wynagrodzenia oraz zwiększania wynagrodzeń pracowników Uniwersytetu oraz nr 4/2010 z 15 stycznia 2010 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu powierzania realizacji zadań w projektach współfinansowanych i finansowanych z bezzwrotnych środków europejskich i innych środków pomocowych oraz wynagradzania z tego tytułu w UMCS.

²⁴ Dz. U. z 2009 r., Nr 157, poz. 1240 ze zm. (u.f.p. z 2009 r.).

35 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych²⁵) wydatki publiczne powinny być dokonywane w sposób celowy i oszczędny, z zachowaniem zasad: uzyskiwania najlepszych efektów z danych nakładów i optymalnego doboru metod i środków służących osiągnięciu założonych celów.

W badanym okresie Wydział Prawa i Administracji poniósł wydatki w kwocie 258.610 zł (co stanowiło 23,6% dotacji przeznaczanej na działalność statutową) na zakup usług polegających na przepisywaniu na komputerze opracowań naukowych. Głównym ich wykonawcą (80% poniesionych przez WPiA na ten cel wydatków) była firma JUNO – Biuro Komputerowe Przepisywania Prac i Pisania Prac Różnych (dalej: „JUNO”), której właścicielka (I.N.) jest zatrudniona w sekretariacie Instytutu Administracji i Prawa Publicznego w WPiA na stanowisku specjalisty. Według zakresu czynności (brak daty) specjalisty I.N. do jej obowiązków służbowych w Instytucie – w ramach obowiązków z zakresu obsługi sekretariatu – należało m.in. „przepisywanie na komputerze bieżących pism i zleconych przez Dyrektora Instytutu”. Zarówno były dziekan WPiA, jak i obecny stwierdzili, że przepisywanie opracowań naukowych pracowników UMCS nie mieści się w zakresie czynności I.N. (jej obowiązki służbowe były bowiem związane z bieżącymi potrzebami Instytutu, tj. pisma, sprawozdania, protokoły).

„Umowę o ramową współpracę” z firmą JUNO, której przedmiotem było świadczenie przez „Przyjmującą zamówienia” usług polegających na realizacji zleconych dzieł w postaci przepisywania artykułów, publikacji i innych tekstów sporządzanych odręcznie przez pracowników Instytutu Administracji i Prawa Publicznego (dalej: „Instytut”) w WPiA zawarł, w imieniu UMCS, w październiku 2008 r., dyrektor Instytutu, dr hab. Jerzy Stelmasiak (służbowo – bezpośredni przełożony właścicielki JUNO). W umowie ustalono wynagrodzenie: 9 – 20 zł za stronę maszynopisu (1500 znaków komputerowych), w zależności od stopnia trudności opracowywanego tekstu, a także w zależności od języka obcego. Maksymalnej liczby stron do napisania w ramach tej umowy nie ustalono. Umowę zawarto na czas nieokreślony. Na umowie, obok podpisów stron znajduje się podpis i zgoda ówczesnego dziekana WPiA. Umowy nie kontrasygnował kwesor UMCS. Zawierając umowę z JUNO dyrektor Instytutu działał na podstawie pełnomocnictwa do dysponowania środkami budżetowymi, udzielonego mu przez ówczesnego dziekana WPiA dra hab. Antoniego Pieniążka (posiadającego pełnomocnictwo Rektora UMCS do dysponowania środkami na działalność badawczą (z wył. zakupu aparatury specjalnej) i realizacji badań statutowych zgodnie z decyzją MNiSW oraz udzielania dalszych pełnomocnictw prodziekanom i dyrektorom instytutów).

Były dziekan WPiA oraz obecny dziekan wyjaśnili, że umowa o współpracę z firmą JUNO nie miała charakteru zobowiązującego.

Z kolei dyrektor Instytutu wyjaśnił, że usługi świadczone przez specjalistę I.N. w ramach prowadzonej przez nią działalności gospodarczej nie kolidowały i nie kolidują w żaden sposób z nałożonymi na nią obowiązkami jako pracownicy Instytutu, a także innymi dodatkowymi zlecanymi jej przez Dziekana Wydziału zadaniami. Stwierdził też, że zawarcie umowy w sprawie świadczenia przez nią usług polegających na przepisywaniu tekstów opracowań naukowych pracowników Instytutu wynikało z potrzeby zapewnienia ciągłości prowadzonych w Instytucie badań naukowych. „Pani mgr I.N. jest osobą w pełni profesjonalnie przygotowaną do wykonywania tego rodzaju czynności (ukończone Studium Stenotypii Stenografii, ukończone studia wyższe na kierunkach tego Wydziału). Teksty opracowań przeznaczone do przepisywania (w językach polskim i obcych) najczęściej przygotowane są przez autorów pismem odręcznym, z dopiskami, uwagami, odnośnikami itp., co oznacza ich małą czytelność. Poza tym autor zgłasza do

²⁵ Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm. (u.f.p. z 2005 r.).

tekstów zleconych swoje uwagi ustne w zakresie np. sporządzenia przypisów, literatury, stosowania przyjętych skrótów. Prawidłowe przepisane wymaga od maszynistki dobrej znajomości terminologii prawniczej i umiejętności pracy z dużymi dokumentami. Ponadto Pani I.N. daje gwarancję szybkiego, terminowego i rzetelnego przygotowania zleconych jej tekstów.

Dyrektor Instytutu wyjaśnił, że stworzenie pracownikom możliwości skorzystania z przepisywania przygotowanych przez nich opracowań zapewnia pracownikom naukowo-dydaktycznym odpowiednich warunków pracy. Podstawowym obowiązkiem każdego zwierzchnika służbowego nauczyciela akademickiego jest zapewnienie optymalnych warunków działalności statutowo-naukowej zatrudnionym pracownikom. Umowa o ramową współpracę daje możliwość korzystania przez pracowników z możliwości przepisywania swoich ręcznych opracowań naukowych, zwłaszcza przez profesorów starszych wiekiem, którzy cały swój żywot naukowy koncentrowali na ręcznym opracowaniu tekstów naukowych. Również zdaniem byłego dziekana WPIA nie można oczekiwać, by każdy pracownik naukowy posługiwał się biegle komputerem z edytorem tekstów. Sprawna obsługa urządzeń technicznych nie jest też warunkiem prowadzenia pracy naukowo-badawczej; z formalnego punktu widzenia nie jest też wpisana w zakres umiejętności wymaganych do zajmowania stanowisk naukowych i naukowo-badawczych, nie zwiera się także w zakresie czynności objętych umowami o pracę z pracownikami zatrudnionymi na tych stanowiskach.

Były dziekan WPIA dr hab. Antoni Pieniążek wyjaśnił, że wyraził zgodę na zawarcie umowy z właścicielką JUNO, gdyż umowa ta była zgodna z prawem. Wyjaśnił, że usługę objętą umową należy traktować jako usługę, do której nie stosuje się przepisów Pzp, gdyż wg art. 4 pkt 3 lit. 3 tej ustawy, nie stosuje się jej do usług w zakresie badań naukowych i prac rozwojowych oraz świadczenia usług badawczych, które nie są w całości opłacane przez zamawiającego lub których rezultaty nie stanowią wyłącznie jego własności.

Zgodnie z zarządzeniem nr 10/2010 Rektora UMCS w sprawie zasad sporządzania, zawierania i rejestracji umów cywilnoprawnych projekt umowy zawieranej z pracownikiem Uniwersytetu wymaga m.in. kontrasygnaty działu właściwego ds. kadr (§ 6), który stwierdza, że zadania określone w umowie nie są pracą tego samego rodzaju, co wykonywana na podstawie umowy o pracę. Umowy miały być m.in. zawierane na piśmie, w trzech egzemplarzach, ewidencjonowane w rejestrze umów (§ 10) i zawierać określoną w § 3 treść. Analogiczne postanowienia obowiązywały w późniejszym zarządzeniu Rektora Nr 35/2010 z 5 lipca 2010 r.

Na realizowane przez JUNO usługi nie zawarto pisemnych umów. Zapłata za usługę odbywała się na podstawie rachunków wystawionych przez JUNO, zatwierdzonych przez dyrektora Instytutu. Rachunki (dotyczy okresu obowiązywania ww. zarządzeń) nie posiadały kontrasygnaty działu właściwego ds. kadr.

Zastępca Kwestora, która zaakceptowała do wypłaty zdecydowaną większość rachunków firmy JUNO, w tym z 2012 r. (z załączonymi protokołami z przeglądu ofert cenowych), w wyjaśnieniu dotyczącym przyczyn akceptowania dokumentów sporządzonych w procedurze niezgodnej z przepisami i zarządzeniami Rektora UMCS stwierdziła m.in., że „Jednostka organizacyjna Uczelni wykonująca takie procedury musiała zdawać sobie sprawę, że w przypadku gdy wartość danych usług przekraczałaby równowartość 14.000 euro w skali roku winna złożyć wniosek o wszczęcie odpowiedniej procedury do Działu realizującego zamówienia publiczne powyżej progu stosowania ustawy”. Na 2012 r. Wydział zgłosił – wg wyjaśnienia - tylko cztery dostawy, bez jakichkolwiek usług. „Tym samym zdecydował, że w roku 2012 nie przekroczą 14 tys. euro” – stwierdziła zastępca kwestora.

Trzy pracownice Centrum Badań zobowiązane do kontroli przebiegu zadań badawczych i dotyczącej tych zadań dokumentacji finansowej, które akceptowały do wypłaty z dotacji statutowej rachunki firmy JUNO wyjaśniły, że akceptowały je wyłącznie w zakresie zabezpieczenia finansowego, tj. dostępności środków, a odpowiedzialność za realizację zamówienia (...) należy do jednostki zamawiającej, która nie ma obowiązku przekazywania dokumentacji z przeprowadzonych postępowań do Sekcji Badań Naukowych”.

Według ewidencji księgowej sprzętu komputerowego (na 31.10.2012 r.) na stanie WPiA znajdowało się ponad 270 komputerów (pochodzących z lat 1995-2012), w tym 28 notebooków (pochodzących z lat 2009 – 2012). W latach 2009 – 2012 ze środków dotacji statutowej zakupiono 22 szt. komputerów, w tym 3 notebooki. Na dzień 1.10.2012 w WPiA zatrudnionych było 134 pracowników naukowo-dydaktycznych.

Za przepisywania na komputerze opracowań naukowych firma JUNO wystawiła rachunki na sumę 205.670 zł, z czego:

- w 2009 r. - 25 rachunków o wartości jednostkowej 800-2000 zł na łączną kwotę 38.200 zł,
- w 2010 r. - 34 rachunki o wartości jednostkowej 1450-2000 zł na łączną kwotę 69.500 zł,
- w 2011 r. - 34 rachunki o wartości jednostkowej 400-2400 zł na sumę 45.020 zł,
- w 2012 r. (do 8 listopada) - 31 rachunków o wartości jednostkowej 500-1900 zł łącznie na 53.400 zł.

Z rachunków nie wynikało, czyjego autorstwa były prace przepisywane na komputerze, ile stron przepisano, jaka była stawka za stronę maszynopisu.

W objętym kontrolą okresie WPiA zlecał też przepisywanie na komputerze opracowań naukowych studentom UMCS i innym osobom fizycznym – na podstawie indywidualne zawieranych umów zlecenia. Wydatki na ten cel wyniosły 52.940 zł i również sfinansowano je ze środków dotacji na działalność statutową.

Spośród 39 umów zawartych z ww. podmiotami, tylko w umowach (2) zawartych przez dyrektora Instytutu Historii Teorii Państwa i Prawa określono liczbę przepisanych stron, stawkę wynagrodzenia za stronę (5 zł) i wynikające z tego wynagrodzenie. W pozostałych umowach podano jedynie tytuł opracowań zleconych do przepisywania oraz wynagrodzenie ogółem (od 500 zł do 2.000 zł). UMCS nie posiada danych na temat: liczby przepisywanych stron będących podstawą wystawienia rachunków i zapłaty za nie, zastosowanych stawek za stronę maszynopisu, sposobu ustalenia wynagrodzenia w sytuacji braku informacji o liczbie przepisanych stron i stawce jednostkowej.

Dziekan WPiA wyjaśniła, że wynagrodzenie za wykonane zlecenie każdorazowo było ustalane przez autora opracowania w porozumieniu z dyrektorem Instytutu, z którego następowało finansowanie zlecenia. Jednak pracownicy Instytutu (dr M.R., dr A.K., dr hab. A.G., dr R. B-B), których opracowania były przepisywane przez I.N. wyjaśnili, że oddając swoje prace do przepisywania osobie zatrudnionej w sekretariacie Instytutu, nie zajmowali się sprawą rozliczeń finansowych z tego tytułu i nie znali stosownych zasad rozliczania. Z kolei jeden ze studentów, którzy wykonywali usługę przepisywania opracowań pracowników stwierdził, że propozycję pracy przepisywania rękopisów otrzymał od pani z sekretariatu Instytutu, która „nie nadażała z przepisywaniem prac”. Umowę do podpisu otrzymał od tej osoby, w obecności dyrektora Instytutu. Wyjaśnił też, że „Stawka za przepisanie jednej strony ustalana była po wykonaniu pracy, w zależności od rodzaju rękopisów, i wynosiła od 6 do 10 zł za jedną stronę drukowanego tekstu”.

W wyjaśnieniu dotyczącym przyczyn nieokreślenia, kto i w jakim trybie powinien ustalać i dokumentować stopień trudności tekstu zleconego do przepisywania właścicielce JUNO i stawkę wynagrodzenia dla poszczególnych zleceń, dyrektor Instytutu stwierdził m.in., że nie ma obiektywnego kryterium, według którego można byłoby abstrakcyjnie wyrażać stopień trudności tekstu. Kryterium to pozostawiono autorowi tekstu odrębnego. Stopień trudności tekstu ustalany był przez zleceniobiorcę i autora tekstu w drodze porozumienia i był przez niego (dyrektora Instytutu) akceptowany.

Były dziekan WPIA, odpowiedzialny zgodnie z postanowieniami Statutu UMCS za dysponowanie i zarządzanie środkami dotacji statutowej, w wyjaśnieniu odnoszącym się do przyczyn niezapewnienia rzetelnego dokumentowania wydatków finansowanych tymi środkami stwierdził m.in., że ustalenie konkretnych stawek wynagrodzenia miało następować w ramach danego zlecenia, z uwzględnieniem stopnia trudności ocenianego przez autora tekstu i zleceniobiorcę, pod warunkiem akceptacji przez dyrektora Instytutu. Charakter zobowiązujący miały dopiero zlecenia częściowe realizowane w oparciu o umowę ramową i były one dokumentowane wystawionym przez zleceniobiorcę rachunkiem weryfikowanym na poziomie Instytutu.

Dziekan WPIA obecnej kadencji (od 1 września 2012 r.) dr hab. Anna Przyborowska Klimczak, która od 2011 r. podpisywała umowy zlecenia jako prodziekan ds. studiów niestacjonarnych wyjaśniła, że obowiązujące w UMCS druki umowy zlecenia i rachunku (załączniki do zarządzenia Rektora nr 35/2010) nie przewidują wyszczególnienia jednostkowych stawek. Stwierdziła też, że dokumenty przekazane do realizacji podlegały ocenie Kwestury UMCS i żaden z przekazanych w omawianym okresie dokumentów nie został przez Kwesturę zwrócony z powodu nieprawidłowo udokumentowanego wydatku.

Zastępca Kwestora UMCS wyjaśniła, że brak było podstaw do odmowy akceptacji rachunków za przepisywanie tekstów na komputerze pod względem formalnym.

Łączna kwota wydatków WPIA za przepisywanie na komputerze opracowań wyniosła:

- w 2009 r. – 49.130 zł, co przy średnim kursie euro w NBP na 31.12.2009 r. (4,1082 zł) stanowiło równowartość 11.959 euro,
- w 2010 r. – 78.750 zł, co przy średnim kursie euro w NBP na 31.12.2010 r. (3,9603 zł) stanowiło równowartość 19.885 euro,
- w 2011 r. – 66.750 zł, co przy średnim kursie euro w NBP na 31.12.2011 r. (4,4168 zł) stanowiło równowartość 15.113 euro,
- w 2012 r. (do 8 listopada) – 63.980 zł, co stanowiło równowartość 15.580 euro (przy średnim kursie euro w NBP na 31.11.2012 r. wynoszącym 4,1064 zł).

Przy wyborze wykonawców usługi przepisywania na komputerze opracowań naukowych UMCS nie stosował przepisów Pzp.

Zgodnie z art.3 ust. 1 pkt 3 Pzp ustawę tę stosuje się do udzielania zamówień publicznych przez jednostki sektora finansów publicznych w rozumieniu przepisów ustawy o finansach publicznych. Stosownie do art. 7 ust. 3 Pzp zamówienia udziela się wyłącznie wykonawcy wybranemu zgodnie z przepisami tej ustawy. Przepisów Pzp nie stosuje się do zamówień, których wartość nie przekracza równowartości kwoty 14.000 euro (art. 4 pkt 8 Pzp).

Zarządzeniem Rektora Nr 47/2007 z 21.11.2007 r. wprowadzony został Regulamin udzielania zamówień publicznych o wartości szacunkowej nieprzekraczającej równowartości kwoty 14.000 euro w UMCS. Zgodnie z Regulaminem wartość szacunkową zamówienia należało ustalić zgodnie z art. 32-34 Pzp. Określono też, że procedura udzielania zamówienia do 300 euro rozpoczyna się od wniosku kierownika danej jednostki organizacyjnej, który po akceptacji dysponenta środków

występuje do działu realizującego zamówienie. Wymagane było m.in. przeprowadzenie przeglądu cen (przegląd mógł być przeprowadzony telefonicznie) i zaproszenie do składania ofert co najmniej 2 wykonawców. Zamówienie powinno być udzielone na formularzu zamówienia. Procedura udzielania zamówień powyżej 300 euro do 3.000 euro była podobna, ale nie przewidywała telefonicznego przeprowadzania przeglądu ofert, a zaproszenie do składania ofert należało skierować do co najmniej 3 wykonawców.

Zarządzeniem Rektora nr 34/2012 z 13 sierpnia 2012 r. wprowadzony został (w miejsce Regulaminu z 2007 r.) Regulamin udzielania zamówień publicznych w UMCS o wartości nieprzekraczającej 14.000 euro lub zamówień, dla których nie stosuje się Pzp. Wartość szacunkową zamówienia należało ustalić zgodnie z art. 32-34 Pzp. Dokonanie zamówienia publicznego należało poprzedzać wnioskiem, za który odpowiedzialny jest kierownik jednostki organizacyjnej. Procedura udzielania zamówień do 2.000 zł mogła być przeprowadzona telefonicznie, a jej dokumentowanie mogło nastąpić w formie uproszczonej (np. notatka).

Na rachunkach wystawionych przez firmę JUNO w 2012 r. znajdowała się odręczna, niepodpisana adnotacja „Zgodnie z art. 4 pkt 8 Ustawy – Prawo zamówień publicznych oraz zarządzeniami Rektora UMCS Nr 47/2007 i Nr 55/2008”. Do rachunków tych dołączone były też dokumenty pn. „Dokumentacja z przeprowadzonego przeglądu ofert cenowych o wartości nieprzekraczającej 14 000 euro” lub (od września) „Protokół z przeprowadzonego przeglądu ofert cenowych o wartości nieprzekraczającej 14.000 euro”. Dokumenty te były podpisane przez dyrektora Instytutu oraz zatwierdzone przez dr hab. A. Przyborowską-Klimczak. Analiza dokumentów wykazała jednak, że nie stosowano stawek za 1 str. wynikających z Protokołów z przeprowadzonego przeglądu ofert cenowych:

- wystawiony przez JUNO rachunek nr 26/2012 z 12.09.2012 r. za przepisanie rękopisu artykułu nt. parków narodowych w Polsce opiewał na 1.100 zł. Według autora rękopisu maszynopis liczył od. 25 stron, co daje stawkę 44 zł za stronę, podczas gdy z Protokołu przeglądu ofert cenowych z 3.09.2012 r. wynika, że firmę tę wybrano ze względu na oferowaną stawkę 10 zł za stronę;
- rachunki wystawione przez JUNO nr 30/2012 z 15.10.2012 na kwotę 1.200 zł i 31/2012 z 22.10.2012 r. na kwotę 1.900 zł za przepisywanie obcojęzycznych opracowań autorstwa dra hab. A.G. wystawione były za łącznie ok. 150 stron tekstu, co daje stawkę ok. 20 zł za stronę, podczas gdy z załączonych do rachunków Protokołów z przeglądu ofert cenowych z 1.10.2012 r. wynika, że firmę tę wybrano ze względu na najkorzystniejszą stawkę – 10 zł za 1 stronę z wydrukiem;
- rachunek wystawiony przez JUNO nr 32/2012 z 29.10.2012 r. na kwotę 1.500 zł za przepisanie komentarza autorstwa dr R.B-B do ustawy o służbie więziennej, w przeliczeniu na ok. 80 stron wydrukowanego tekstu daje stawkę ok. 19 zł z stronę, podczas gdy z Protokołu przeglądu ofert cenowych z 1.10.2012 r. wynika, że firmę tę wybrano ze względu na oferowaną stawkę 10 zł za stronę.

W wyjaśnieniach dotyczących przyczyn nierespektowania ustawy Pzp oraz zarządzeń Rektora w sprawie procedur udzielania zamówień publicznych w UMCS dyrektor Instytutu stwierdził m.in., że mechaniczne odwoływanie się do wymogów zamówień publicznych jest typowym przykładem wyłącznie urzędowego spojrzenia na funkcjonowanie Uczelni jako placówki naukowej. Przepisanie tekstu naukowego to nie mechaniczne przeniesienie na dany nośnik elektroniczny, ale konieczność rozumienia specjalistycznych wyrażań i sformułowań tekstu prawniczego, którego nie zapewnia proste zamówienie publiczne, które skazywałoby autora zlecającego przepisanie tekstu odręcznego na skorzystanie z usług osoby przypadkowej, niedającej gwarancji rzetelnego, profesjonalnego i solidnego wykonania usługi. Wymogi te spełnia Pani mgr I.N., która zawodowo przygotowana jest do zlecanej jej

pracy. Zawarcie umowy o ramową współpracę nie nastąpiło z pominięciem przepisów ustawy Pzp. Cena usług świadczonych przez firmę Juno za 48 miesięcy poprzedzających zawarcie umowy ramowej wynosiła 39.300 zł, a zatem nie przekroczyła limitu równowartości 14.000 euro. Wybór tej oferty był również zgodny z merytorycznymi wymaganiami stawianymi przez regulamin wprowadzony zarządzeniem Rektora UMCS nr 47/2007. Wartość zamówienia ustalono biorąc pod uwagę przepisy art. 32 i 34 ustawy Pzp. Wdrażając procedurę postępowania w omawianym zakresie brano pod uwagę fakt, iż wartość usługi w skali roku (w cyklu dwuletnim) nie przekroczy 14.000 euro. W związku z tym, że wartość usług w roku 2007 wynosiła 39.300 zł przyjęto, że w roku 2008 wartość usługi nie przekroczy 14.000 euro. Tak też się stało, gdyż wartość zamówienia za 2008 rok wynosiła 43.200 zł.

W wyjaśnieniu dotyczącym podstaw sporządzenia w 2012 r. protokołów z telefonicznego rozeznania ofert cenowych dyrektor Instytutu stwierdził m.in., że protokoły te były podpisywane przez niego i akceptowane przez dziekana Wydziału, a telefoniczne rozeznanie ofert cenowych było przeprowadzane w Instytucie kilka razy w roku „w celu skontrolowania ewentualnych zmian cen”. Dyrektor Instytutu wyjaśnił też, że: „W mojej obecności sekretarka Instytutu wykonywała telefony do osób fizycznych, które trudnią się wykonywaniem usług w powyższym zakresie. Podczas przeprowadzanej już przeze mnie rozmowy telefonicznej prezentowałem istotne warunki zamówienia, m.in. informując o sposobie przygotowania rękopisów, o wymogach edytorskich (...) oraz o terminach zlecenia”. Skorzystanie z ofert innych (poza I.N.) oferentów nie było możliwe „z uwagi na fakt, że autorzy opracowań naukowych skierowanych do przepisania nie wyrażali zgody na propozycje skierowania zlecenia do osoby przypadkowej i niesprawdzonej oraz z uwagi na utrudnienia w kontakcie z nią”.

Odnosnie do podstaw ustalenia, że wartość zamówienia na usługi przepisywania tekstów nie przekraczała równowartości kwoty 14.000 euro, dyrektor Instytutu wyjaśnił: „Wartość każdego zamówienia określana była po wykonaniu usługi. W związku z tym na etapie dokonywania zlecenia nie można jeszcze przewidzieć, czy usługi tego rodzaju w skali roku budżetowego przekroczą kwotę 14.000 euro. Pojedyncze zlecenia autorów – pracowników Instytutu – nie przekraczały kwoty 14.000 euro”.

(dowód: akta kontroli str. 8-51, 709-734, 834-937, 943-946, 970-1089, 1104-1111)

4.5.2. Według zestawienia kosztów rodzajowych sfinansowanych dotacją statutową przez Wydział Filozofii i Socjologii w 2010 r. (352.262 zł) w strukturze kosztów największą pozycję stanowił zakup aparatury (102 126 zł – 29%) oraz zakup usług (71.642,6 zł – 20,3%). Z wydruku księgowości tych kosztów wynika, że w ramach zakupów aparatury (konto 41600001) sfinansowano m.in. zakup 23 komputerów stacjonarnych i 17 notebooków, a w zakupach usług (konto 429....) dominowały koszty opłat za udział w konferencjach (49.313,25 zł).

W ramach bezosobowego funduszu płac (konto 43100003) wypłacono 16.712 zł (4,7% ogółu kosztów). Wypłat dokonano na podstawie 7 umów zlecenia i rachunków z nimi związanych.

(dowód: akta kontroli str. 1112-1160)

4.5.3. Według zestawienia kosztów rodzajowych sfinansowanych dotacją statutową przez Wydział Chemii w 2011 r. (4.241.027,83 zł) w strukturze wydatków największą pozycję stanowił zakup aparatury naukowo-badawczej (2.051.725,13 zł – 48,4%) oraz zużycie materiałów (709.858,36 zł – 16,7%). W ramach bezosobowego funduszu płac wypłacono 69.323,21 zł (1,6% kosztów ogółem).

(dowód: akta kontroli str. 767-775)

4.6. Wydatkowanie środków na finansowanie projektów badawczych własnych zbadano na próbie obejmującej 8 projektów. W realizacji czterech projektów

stwierdzono odstępstwa od niektórych warunków umów o finansowanie, w tym opóźnienia w realizacji ustalonego harmonogramu zadań i wykorzystywania środków, a także niepełne wykorzystanie przyznaných i otrzymaných kwot dotacji.

I tak :

1) Projekt nr NN110150039 realizowany w WPIA. W raporcie za 2012 r., sporządzonym 9 marca 2012 r., wykazano wykorzystanie środków do wysokości 14.384,95 zł (17,4% przyznanej kwoty), w tym na honoraria z narzutami – 6.972,65 zł, wyjazd zagraniczny – 3.914,50 zł i na materiały 178,20 zł. W raporcie zawarto też informację, że projekt nie został zrealizowany zgodnie z harmonogramem z powodu poważnych komplikacji zdrowotnych kierownika projektu w czerwcu 2011 r. Wniosek o przedłużenie terminu zakończenia projektu do 25.10.2013 r. skierowano do NCN dopiero pismem z 12.06.2012 r., a aneks do umowy zawarto 8.10.2012 r. W tym czasie na konto projektu wpłynęła już cała kwota przyznanej dotacji (82.250 zł), przekazana w 8 ratach w okresie od 9.11.2010 r. do 9.07.2012 r., z czego kwota 40.300 zł wpłynęła po 30.06.2011 r. (wystąpienie komplikacji zdrowotnych kierownika projektu). Według ewidencji księgowej na dzień 31.10.2012 r. na koncie projektu nadal pozostawała niewykorzystana kwota 67.336,86 zł (81,6% dotacji przyznanej).

2) Projekt nr NN306066534 pt. „Późnoglacialne i holocenijskie zmiany paleośrodowiskowe w obszarze Pagórów Chełmskich (północna część Wyżyny Lubelskiej) na podstawie badań kopalnych fauny Ostacoda”, realizowany w WBiNoZ. W pierwszym roku realizacji projektu z otrzymanej kwoty 139.850 zł wykorzystano 114.831,15 zł (82%), w 2009 r. z otrzymanej kwoty 47.450 zł wykorzystano 12.770,47 zł (26,9%), a w 2010 r. z otrzymanej kwoty 46.800 zł wykorzystano 42.577,92 zł (91%). W raporcie końcowym z 22.06.2011 r. wykazano koszty poniesione w 2011 r. (poza okresem objętym harmonogramem projektu) w kwocie ogółem 15.675,92 zł (ze środków uzyskanych w latach poprzednich). W całym okresie realizacji projektu z otrzymanej dotacji 234.100 zł sfinansowano koszty ogółem w wys. 185.855,46 zł (79,4%). Środki niewykorzystane w kwocie 48.244,54 zł (20,6% przyznanej kwoty) zwrócono na rachunek MNiSW z 5-dniowym opóźnieniem w stosunku do ustaleń umowy. Odstępstwem od ustaleń umowy był też opóźniony prawie o dwa lata zakup zestawu komputerowego z GPS, który miał być zakupiony (za cenę ok. 10.600 zł) w pierwszych miesiącach realizacji projektu w celu wykorzystania w pracach terenowych. Komputer został zakupiony (za cenę 4.442 zł) dopiero 10 marca 2010 r. – po upływie okresu realizacji zadania polegającego na wykonaniu wierceń i sondowaniu miąższości osadów (1-24 miesiąc realizacji projektu). Według wyjaśnień zawartych w raporcie końcowym z realizacji projektu obniżenie planowanych kosztów projektu było spowodowane brakiem możliwości przeprowadzenia analiz mikologicznych we wszystkich badanych profilach oraz niższymi niż planowano kosztami wierceń w obiektach badań za pomocą świdra ręcznego Instorf – „bez konieczności zlecenia prac w ramach umowy o dzieło planowanej w kosztorysie”. Pismem z 30.12.2011 r. MNiSW powiadomiło, że projekt został uznany za wykonany i rozliczony.

3) Projekt nr NN306279035 pt. „Sekwencje węglanowo-biogeniczne torfowisk źródłiskowych z obszaru Polski jako wskaźnik późnoglacialnych i holocenijskich zmian środowiskowych”, realizowany w WBiNoZ. Według ostatecznego rozliczenia (raport końcowy z 04.11.2011 r.) z otrzymaných środków 394.500 zł wykorzystano ogółem 339.043,95 zł (85,9%), przy czym w 100% zrealizowano jedynie wypłaty wynagrodzeń (69.959,71 zł przy planowanych 70.000 zł). Inne koszty bezpośrednie wyniosły 205.378,83 zł (82,8% planowanej kwoty 248.000 zł), a pośrednie – 63.705,41 zł (83,3% planowanej kwoty 76.500 zł). Według wyjaśnień zawartych w tym raporcie niższe niż planowano koszty zadania 7 i 9 wynikały z negatywnej weryfikacji jednego ze stanowisk badawczych, w związku z czym zrezygnowano

z części specjalistycznych analiz oraz wyjazdów terenowych na to stanowisko i prowadzenia szczegółowych badań w jego obrębie, a niższe koszty zadań 8 i 12 (upowszechnianie wyników badań) uzyskano z uwagi na mniejszy od zakładanego udział personalny członków zespołu w krajowych i międzynarodowych konferencjach oraz mniejszy koszt przygotowania części publikacji do druku.

Niewykorzystane środki w kwocie 55.456,05 zł (14% przyznanej kwoty) zwrócono na rachunek MNiSW w dniu 16.11.2011 r. (65 dni po upływie umownego terminu zakończenia projektu ustalonego na 11.09.2011 r., tj. z 5-dniowym opóźnieniem).

4) Projekt habilitacyjny nr NN106268538 – „Segmentalna i suprasegmentalna specyfika ciągu fonicznego a zrozumiałość wypowiedzi w przypadkach dyzartrii w mózgowym porażeniu dziecięcym”, realizowany w Wydziale Humanistycznym. Realizacja wszystkich kosztów projektu miała – wg umowy – nastąpić w latach 2010 i 2011 i w tym okresie zrealizowane zostały wszystkie transze dotacji (ostatnia: 3.11.2011 – 13.682 zł). W 2010 r. z otrzymanej kwoty 29.620 zł wykorzystano 17.875,39 zł (60,3%), a w 2011 r. – z pozostającej do dyspozycji kwoty z roku 2010 (11.744,61 zł) i otrzymanej w ciągu roku 54.730 zł (razem dysponowano kwotą 66.474,61 zł) wykorzystano 45.808,74 zł (68,9%). Kwotę 16.539,87 zł wykorzystano w 2012 r. Za zgodą Prorektora z 05.03.2012 r. zwiększono o 4.300 zł plan wynagrodzeń z równoczesnym zmniejszeniem innych kosztów bezpośrednich. Przesunięcie środków uzasadniono tym, że koszty obliczeń statystycznych, planowane jako usługi obce, zostały zrealizowane na podstawie umowy zlecenia, „ponieważ nie udało się znaleźć firmy spełniającej wymagania stawiane w projekcie”.

W wyjaśnieniach zawartych w raporcie końcowym z realizacji projektu, sporządzonym 04.07.2012 r. podano m.in., że:

- część środków planowanych w kosztorysie na lata 2010 – 2011 została przesunięta na 2012 r. „w celu umożliwienia dokończenia zadań badawczych”;
- przesunięcie środków (4.300 zł) na zwiększenie wynagrodzeń umożliwiło wykorzystanie ich na sfinansowanie wynagrodzeń pracownika pomocniczego, który wykonał prace związane z opracowaniem informatycznym materiałów badawczych oraz pracownika naukowego, który dokonał analizy danych i zinterpretował materiał badawczy;
- koszty realizacji projektu ogółem wyniosły o 4.126 zł mniej niż planowano, ponieważ koszty delegacji krajowych związanych z wyjazdami na konferencje okazały się niższe niż zakładano.

Zwrotu niewykorzystanej kwoty 4.126 zł (4,9% kwoty otrzymanej), dokonano 16.07.2012 r. (60 dni od dnia zakończenia projektu – zgodnie z umową).

(dowód: akta kontroli str. 1161-1263)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

4. Nierzetelne prowadzenie ewidencji księgowej przychodów i kosztów działalności naukowo-badawczej, skutkujące zawyżeniem lub zaniżeniem przychodów i kosztów tej działalności w sprawozdaniach F-01/s o przychodach, kosztach i wyniku finansowym szkół wyższych za lata 2009, 2010 i 2011. Przychody i koszty działalności naukowo-badawczej w sprawozdaniach tych: za 2009 r. - zaniżono o 720.340,15 zł (3,3%), za 2010 r. – zawyżono o 2.400.812,69 zł (12,4 %) poprzez niezasadne zaliczenie przychodów działalności naukowo-badawczej w kwocie 660.231,98 zł do działalności podstawowej (edukacyjnej), a przychodów działalności edukacyjnej w kwocie 3.061.044,67 zł – do przychodów działalności naukowo-badawczej, za 2011 r. – zawyżono o 1.900.146,77 zł (8,4%) poprzez niezasadne zaliczenie przychodów działalności naukowo-badawczej w kwocie 1.760.636,41 zł do działalności

edukacyjnej, a przychodów działalności edukacyjnej w kwocie 3.660.783,18 zł – do działalności naukowo-badawczej (akta kontroli str. 579-637).

Odpowiedzialność za powstałe nieprawidłowości ponosi zastępca kwestora – kierownik Działu Kontrolingu oraz Kwestor i Rektor z tytułu nadzoru.

5. Nielegalne - niezgodne z art. 35 ust. 3 pkt 1 u.f.p. z 2005 r., a od 2010 r. z art. 44 ust. 3 pkt 1 u.f.p. z 2009 r. - oraz niegospodarne wydatkowanie przez WPIA UMCS w latach 2009-2012 (do 30.11.) środków dotacji na finansowanie działalności statutowej w kwocie 258.610 zł (23,6% dotacji wykorzystanej w tych latach) na realizację umów, których przedmiotem było przepisywanie na komputerze opracowań prawniczych pracowników tego Wydziału. Tego rodzaju czynności techniczne wykraczają co do zasady poza granice tworzenia optymalnych warunków do wykonywania pracy naukowej pracownikom UMCS i zapewnienia ciągłości badań naukowych. Przepisywanie prac naukowych pracowników Uczelni - za wyjątkiem przypadków uzasadnionych stanem zdrowia lub niepełnosprawnością - prowadzi do bezpodstawnego ponoszenia kosztów przez UMCS. Przepisywaniem opracowań pracowników WPIA zajmowała się przede wszystkim I.N., prowadząca firmę JUNO i jednocześnie sekretarka Instytutu, do której obowiązków pracowniczych na UMCS należało m.in. przepisywanie pism zleconych przez dyrektora Instytutu. Zawieranie z nią umów o dzieło na przepisywanie prac na komputerze, tj. na świadczenie tej samej rodzajowo pracy, co określona w umowie o pracę, stanowiło więc obejście przepisów o czasie pracy²⁶. Ponadto zlecenie tych prac w okresie obowiązywania zarządzenia nr 10/2010 Rektora UMCS w sprawie zasad sporządzania, zawierania i rejestracji umów cywilnoprawnych (a następnie zarządzenia nr 35/2010) następowało z naruszeniem obowiązku zawierania umów na piśmie. Zlecenie wykonania tych usług następowało też bez wymaganej kontrasygnaty działu właściwego ds. kadr stwierdzającej, że zadania określone w umowie cywilnoprawnej nie są pracą tego samego rodzaju, co wykonywana na podstawie umowy o pracę.
6. W latach 2010-2012 wydatkowanie części z ww. kwoty 258.610 zł (tj. 209.480 zł, stanowiącej 27,7% sumy środków wykorzystanych w latach 2010-2012 – do 30.11.) nastąpiło także z naruszeniem art. 7 ust. 3 w zw. z art. 4 pkt 8 ustawy Pzp, ponieważ w tym okresie zamówień na wykonanie tych usług nie udzielano wykonawcom wybranym zgodnie z przepisami ustawy Pzp, pomimo że wartość zakupionych usług przekroczyła w skali roku (w latach 2010, 2011 i 2012) równowartość 14.000 euro. Nie przestrzegano też wewnętrznych regulaminów w sprawie udzielania zamówień publicznych o wartości szacunkowej nieprzekraczającej równowartości 14.000 euro i w szczególności: nie szacowano wartości zamówienia w sposób przewidziany w art. 32-34 ustawy Pzp; nie składano wniosków o realizację zamówienia do właściwego działu, nie rejestrowano umów zawartych z I.N. Z wyjaśnień autorów opracowań wynika też, że w 2012 r. za usługi realizowane przez I.N. UMCS płacił kwoty wyższe niż w przypadku wyboru innego usługobiorcy na podstawie przeprowadzonego telefonicznego rozeznania cenowego. Nierzetelnie dokumentowano wydatki na przepisywanie prac na komputerze w kwocie 254.620 zł: zarówno w rachunkach, jak i umowach zawieranych przez UMCS na przepisywanie prac na komputerze (za wyjątkiem dwóch umów) nie określano stawki wynagrodzenia oraz liczby przepisanych stron. W ten sposób w okresie objętym kontrolą UMCS sfinansował zapłatę za 124 rachunki firmy JUNO oraz 37 rachunków wystawionych przez inne podmioty.

²⁶ Zob. uchwała Sądu Najwyższego z 12 kwietnia 1994 r., I PZP 13/94, Lex nr 11794, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z 17 sierpnia 2006 r., III APa 24/06, Lex nr 275617.

Odpowiedzialność za zarządzanie środkami na badania naukowe ponosi dziekan wydziału (§ 57 pkt. 4 statutu UMCS), a odpowiedzialność z tytułu nadzoru - Prorektor oraz Rektor (§ 53 ust. 2 pkt 1 statutu).

7. Niezgodna z harmonogramem, ustalonym w umowach, realizacja projektów badawczych własnych polegająca na: opóźnieniach w realizacji tych projektów i ponoszeniu kosztów poza okresem objętym harmonogramem projektu (NN306066534, NN106268538); opóźnieniu w zwrocie niewykorzystanych środków (NN306066534, NN306279035); dokonaniu w końcowej fazie projektu zakupów sprzętu planowanego do wykorzystania we wcześniejszych etapach jego realizacji (NN306066534). Ponadto w jednym przypadku (NN110150039) informację o wstrzymaniu realizacji projektu (z uzasadnionych powodów) przekazano do NCN dopiero po upływie 8 miesięcy, a wniosek o przedłużenie terminu zakończenia projektu – po upływie roku od zaistnienia przyczyny wstrzymania realizacji projektu, gdy większość dotacji była już przekazana na konto projektu.

Odpowiedzialność za powstanie tych nieprawidłowości ponoszą kierownicy projektów oraz z tytułu nadzoru ich przełożeni – dziekani wydziałów i Prorektor.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że:

- 1) stwierdzona na WPiA przy wydatkowaniu środków na przepisywanie prac na komputerze i wyborze wykonawcy dowolność postępowania (związana z niestosowaniem przepisów ustawy Pzp oraz wewnętrznych regulacji dotyczących udzielania zamówień i zawierania umów) jest jednym z mechanizmów korupcyjnych, tj. nieprawidłowości, które powodują lub zwiększają ryzyko wystąpienia korupcji;
- 2) dotacje na prowadzenie podstawowej działalności statutowej oraz na badania własne uczelni (w latach 2009 i 2010), a także na utrzymanie potencjału badawczego jednostek naukowych (od 2011 r.), są przyznawane jednostkom Uczelni w wysokości znacznie niższej od wnioskowanej. Pomimo tego uzyskane środki nie są w pełni wykorzystywane. Wynika to nie tylko z przyczyn niezależnych od Uczelni. Poprawy wymaga dokonywanie analiz i przepływ informacji o niewykorzystanych środkach w ramach wydziału, należy również dążyć do zwiększenia aktywności naukowej pracowników.

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie działalność w badanym obszarze.

5. Efekty działalności naukowo – badawczej Uczelni.

Opis stanu
faktycznego

5.1. Według danych Działu Kadr i Płac w latach 2008-2012 (do 6 września) 35 pracowników naukowych/naukowo-dydaktycznych UMCS uzyskało tytuł naukowy profesora. Stopień doktora habilitowanego uzyskało 107 osób (po 21-23 osób w każdym roku) oraz 214 osób stopień doktora (po 45-48 osób rocznie, w 2012 r. - do 06.09. - 27 osób).

W tym samym okresie w UMCS zrealizowano ze środków na naukę 4 projekty habilitacyjne oraz 38 projektów promotorskich (w tym 18 dotyczących doktorantów będących pracownikami UMCS oraz 20 – spoza UMCS). Realizacja trzech z czterech zakończonych projektów habilitacyjnych została sfinalizowana uzyskaniem stopnia doktora habilitowanego przez kierowników projektów. W jednym przypadku postępowanie habilitacyjne do czasu nin. kontroli nie zostało zakończone.

W badanym okresie nie miały miejsca przypadki zwrotu środków finansowych uzyskanych na realizację projektu promotorskiego z powodu nieprzedłożenia do MNiSW recenzji rozprawy doktorskiej lub informacji o uzyskaniu stopnia doktora.

Rady wydziałów zgłaszały w badanych latach kandydatów do nagrody Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego za wybitne osiągnięcia naukowe lub naukowo techniczne, ale żaden z nich nagrody nie otrzymał. Stypendia dla młodych naukowców otrzymały trzy osoby.

(dowód: akta kontroli str. 1311-1314, 242-244)

5.2. Liczba publikacji naukowych, monografii lub podręczników autorskich oraz cytowań publikacji autorstwa pracowników UMCS w latach 2008-2012 (do 6 września) przedstawiała się następująco:

Rok	2008	2009	2010	2011	2012	razem	
Liczba pracowników naukowych i naukowo-dydaktycznych	1605	1606	1578	1565	1557	śr. 1582	
Liczba publikacji naukowych	w czasopismach wyróżnionych przez Journal Citation Reports	96	231	236	221	bd	784
	w czasopismach z listy filadelfijskiej	239	103	139	162	bd	643
	w recenzowanym czasopiśmie wymienionym w wykazie Ministra	660	433	498	524	bd	2115
	w innych	814	699	667	622	bd	2802
	ogółem	1809	1466	1540	1529	bd	6344
w tym dot. badań sfinansowanych ze środków publicznych	1809	1466	1540	1529	bd		
Liczba monografii lub podręczników autorskich	870	913	1044	1113	bd	3940	
w tym dot. badań sfinansowanych ze środków publicznych	870	913	1044	1113	bd		
Liczba cytowań publikacji naukowych autorstwa pracowników uczelni	2599	5887	bd	bd	bd		

(dowód: akta kontroli str. 1315-1339)

5.3. Według danych rzecznika patentowego UMCS w latach 2008 – 2012 (do 20.10.) Uczelnia zgłosiła do objęcia ochroną patentową łącznie 28 wynalazków (6 w 2008 r., po 7 – w 2009 i 2010 r. oraz po 4 w 2011 i 2012), w tym 4 wynalazki – do ochrony międzynarodowej. W tym samym okresie uzyskała ogółem 21 patentów krajowych oraz zrezygnowała z ochrony patentowej 18 wynalazków, które nie znalazły zainteresowania wśród potencjalnych nabywców. Ogółem chronionych patentami na dzień 20.10.2012 r. było 18 wynalazków, a 16 – w toku procedury patentowej. W badanym okresie zawarto 6 umów o współwłasności praw do/z patentów, w tym 3 – z podmiotami gospodarczymi (pozostałe z innymi uczelniami lub instytucjami badawczymi). Żaden z opatentowanych wynalazków, także po zastosowaniu licencji otwartych, nie znalazł dotychczas zastosowania w gospodarce. Opłaty za ochronę patentową wynalazków wyniosły: w 2009 r. – 12.005,65 zł, w 2010 r. – 22.005,83 zł, w 2011 r. – 13.077,86 zł, w 2012 r. (do 28.08.) – 7.492 zł (razem 2009-2012 – 54.581,34 zł).

(dowód: akta kontroli str. 1340-1359)

5.4. Badania realizowane w UMCS miały z założenia charakter badań podstawowych, podejmowanych przede wszystkim w celu zdobycia nowej wiedzy – bez nastawienia na bezpośrednie praktyczne zastosowanie lub użytkowanie. W ramach tych badań eksperymenty techniczne były prowadzone jedynie w dziedzinie nauk chemicznych, fizycznych oraz biologicznych. Celem i efektem projektów badawczych objętych szczegółową kontrolą było poszerzenie wiedzy w badanym przedmiocie oraz upowszechnienie jej w drodze publikacji artykułów i monografii naukowych, oraz referatów głoszonych na konferencjach naukowych.

(dowód: akta kontroli str. 1360-1373)

5.5. W latach 2009 – 2012 UMCS nie uzyskiwał przychodów ze sprzedaży wyników badań naukowych i prac rozwojowych (poza świadczonymi usługami). Sprzedaż udziałów we własności patentów na dwa wynalazki autorstwa pracownika Wydziału Chemii (katalizatory do syntezy benzyn), zgłoszone przez UMCS do ochrony w 2008 r., zastosowane w praktyce w ramach umowy z 25.02.2010 r. z Ekobenz spółka z o.o. w Lublinie, do czasu zakończenia nin. kontroli nie doszła do skutku.

Ustalono, że w trakcie realizacji tej umowy (w dniach 27.09.2010 r. i 25.11.2010 r.) uzyskano patenty Urzędu Patentowego RP (nr PL 207580 i 208030) na powyższe wynalazki. W obu patentach Uczelnia posiada większościowy udział 34% (po 33% posiadają: twórca wynalazków oraz prezes Zarządu spółki Ekobenz). Uczelnia podjęła też działania w celu uzyskania dla wynalazków ochrony międzynarodowej, ale w styczniu 2011 r., decyzją wszystkich współuprawnionych do praw z patentów, zrezygnowano z dalszego ubiegania się o uzyskanie tej ochrony.

Prezes Spółki w styczniu 2011 r. zadeklarował odkupienie udziałów UMCS do własności jednego z tych patentów (PL207580). Zawarcie umowy miało nastąpić w lipcu 2011 r. lecz w piśmie z 31.08.2011 r. Prezes Ekobenz stwierdził, że transakcja uzależniona była od wdrożenia wynalazku do produkcji, co nie zostało wykonane. Zaproponował odkupienie praw do patentu za kwotę 10.000 zł, która nie została zaakceptowana przez UMCS. Ekobenz miał zastrzeżenia do wykonania części zadań objętych umową oraz zaproponowała warunki ugody w celu uniknięcia sporu sądowego o zwrot 360.000 zł (+VAT). Wg UMCS zadania wynikające z umowy z Ekobenz zostały wykonane z należytą starannością i Uniwersytet nie może ponosić odpowiedzialności z tego tytułu, że wyniki badań nie spełniają oczekiwań Spółki. Kolejne spotkanie stron sporu zorganizowano po upływie roku - w dniu 17.09.2012 r. (w trakcie nin. kontroli NIK). Z notatki z tego spotkania wynika, że UMCS dokona oceny warunków zakupu udziałów do patentu zaproponowanych przez Ekobenz w ofercie z 31.08.2011 r. Zaproponowano też dokonanie ich wyceny przez specjalistyczne firmy doradcze.

Kierownik Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań wyjaśnił, że Centrum zwróciło się do współtwórcy wynalazku – pracownika Wydziału Chemii UMCS o „oszacowanie kosztów opracowania patentu” i pracownik ten stwierdził, że (cyt.): *szacowane koszty uzyskania niniejszego patentu, wydatkowane przez UMCS znacząco odbiegają od oferty Ekobenz*”. Kierownik Centrum stwierdziła, że (cyt.) *„Wobec powyższego UMCS podejmie działania związane z dokonaniem rynkowej oceny wartości niniejszego patentu i na tej podstawie przystąpi do negocjacji warunków sprzedaży praw do patentu”*.

Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań jest w trakcie zbierania ofert od potencjalnych wykonawców wyceny patentu.

(dowód: akta kontroli str. 1374-1390; 1341-1355; 565-569, 1481-1482)

5.6. Według ewidencji księgowej przychody ogółem ze sprzedaży usług badawczych na rzecz podmiotów zewnętrznych wyniosły: w 2009 r. – 1.715.052 zł, 2010 r. – 1.430.993 zł, 2011 r. – 1.458.400 zł. W przeliczeniu na jednego pracownika naukowego/naukowo-dydaktycznego przypadają z tego tytułu w kolejnych latach przychody w kwocie: 1.068 zł, 907 zł i 932 zł.

(dowód: akta kontroli str. 549-551; 113-120)

Zasady postępowania w zakresie opiniowania i podpisywania umów o prace badawcze z podmiotami krajowymi lub zagranicznymi oraz umów o współwłasności i komercjalizacji wyników prac badawczych określone zostały zarządzeniem nr 40/2011 Rektora UMCS z 16 września 2011 r. Ustalono w nim m.in., że pracownik naukowy zainteresowany wykonywaniem pracy badawczej na zlecenie podmiotu zewnętrznego, przed przystąpieniem do rozmów z kontrahentem ma obowiązek uzgodnić z dziekanem wydziału warunki umowy. Wprowadzono też zasadę, że w zależności od przedmiotu tekst umowy przygotowują: rzecznik patentowy UMCS – gdy przedmiotem umowy jest współwłasność praw do wyników prac badawczych oraz Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań – gdy przedmiotem umowy są: komercjalizacja wyników badań, zlecenie wykonania badań oraz współpraca w zakresie szeroko pojętych prac badawczych i badawczo-rozwojowych.

(dowód: akta kontroli str. 1391-1393)

5.7. Do czasu zakończenia kontroli NIK Senat UMCS nie uchwałił regulaminu zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej, ani zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych – wymaganego zgodnie z art. 86c ustawy Psw, obowiązującym od 1 października 2011 r.

Regulamin korzystania z dóbr intelektualnych stworzonych w UMCS został wprowadzony zarządzeniem Rektora nr 48/2010 z 10 listopada 2010 r. Określono w nim m.in. prawa i obowiązki Uniwersytetu w zakresie korzystania i udostępniania należących do niego dóbr intelektualnych, prawa i obowiązki twórców tych dóbr, w tym zakaz – bez pisemnej zgody właściwego prorektora – podejmowania przez nich zobowiązań wobec osób trzecich w zakresie komercyjnego wykorzystywania tego dobra. Prawo podejmowania wszystkich decyzji w sprawach objętych regulaminem przypisano właściwemu prorektorowi UMCS (w oparciu o posiadane przez niego pełnomocnictwa rektora), a obowiązek sprawowania nadzoru nad zabezpieczeniem interesów UMCS – kierownikom jednostek organizacyjnych, w których prowadzone są badania, oraz utworzonemu w 2010 r. Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań, a w zakresie umów z podmiotami zagranicznymi - Sekcji Współpracy Międzynarodowej Centrum Badań.

(dowód: akta kontroli str. 1394-1407)

Na podstawie art. 62 ust. 1 pkt 8 ustawy P.s.w. Senat UMCS, uchwałą z 23 marca 2011 r., wyraził zgodę na utworzenie Fundacji Inkubator Przedsiębiorczości UMCS. Celem Fundacji jest m.in.: promowanie idei przedsiębiorczości, tworzenie warunków wykorzystania potencjału intelektualnego młodzieży akademickiej oraz podejmowanie inicjatyw na rzecz aktywności zawodowej i społecznej młodzieży. Fundacja zapewniać ma m.in.: bezpłatne doradztwo z zakresu pomysłu biznesowego przed otwarciem firmy, porady prawne, prowadzenie pełnej księgowości, bezpłatne szkolenia rozwijające umiejętności przedsiębiorcy.

(dowód: akta kontroli str. 1408-1411)

W marcu 2011 r. utworzono stronę internetową Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań funkcjonującą w ramach serwisu internetowego UMCS. Zawiera ona m.in. listę wybranych wynalazków chronionych patentami kwalifikujących się do praktycznego zastosowania w gospodarce²⁷, ofertę współpracy dla firm w 9 kategoriach działalności, w tym m.in. w zakresie badań, ekspertyz, aparatury i usług, akty prawne obowiązujące w UMCS oraz formularze i wzory umów/zlecenia usługi badawczej, a także listę publikacji o tematyce związanej z komercjalizacją wyników badań naukowych oraz promowaniem innowacyjności.

Kierownik Centrum Innowacji i Komercjalizacji Badań wyjaśniła, że działania promocyjne realizowane przez Centrum Innowacji to udział w targach, konferencjach, spotkaniach z przedstawicielami organizacji skupiających przedsiębiorców oraz kontakty bezpośrednie z zainteresowanymi przedsiębiorcami, a także opracowanie strony internetowej Centrum Innowacji oraz zebranie i opracowanie oferty określającej możliwości współpracy Uniwersytetu z podmiotami zewnętrznymi. Zwiększa szanse komercjalizacji wyników prac badawczych udzielanie licencji otwartych na wynalazki, zorganizowanie spotkań z Wschodnią Siecią Aniołów Biznesu oraz nawiązanie współpracy z Politechniką Lubelską w celu wprowadzenia rozwiązań technicznych, technologicznych i innych do międzynarodowej sieci współpracy Enterprise Europe Network. Na skuteczną komercjalizację wynalazku wpływa zapotrzebowanie rynku, które dla wynalazków Uniwersyteckich często nie istnieje, ponieważ rozwiązanie zbyt często sprzedaje się na poziomie techniki znanej społeczeństwu. Istotny jest udział przemysłu w badaniach, zapotrzebowanie społeczeństwa na rozwój określonej dziedziny lub

²⁷ w tym m.in. dwa patenty będące przedmiotem sporu ze spółką Ekobenz (nr 207580 i 208030)

rozwój określonych nauk. W kwestii barier utrudniających wdrażanie wynalazków i wyników badań do gospodarki kierownik Centrum Innowacji wyjaśniła m.in., że UMCS „jest uczelnią z przewagą nauk humanistycznych. Na jedenaście wydziałów tylko dwa obejmują nauki stosowane, chemia i biologia, potencjalnie tworzące wynalazki o charakterze aplikacyjnym”. Uniwersytet jest uczelnią, na której powstające wynalazki częściej obejmują badania o charakterze podstawowym i sam wynalazek w zakresie tematu często nie przedstawia wartości komercyjnej. Wynalazki na tym etapie wymagają dalszych badań o charakterze aplikacyjnym, tworzące kompleksowe rozwiązania techniczne, takie jak, procedury wdrożeniowe, receptury oraz sposób ich wykonania w co najmniej skali półtechnicznej, warunki techniczne lub ustaloną koncepcję gotowego wyrobu. Baza laboratoryjna uniwersytetu nie zapewnia tego typu badań oraz wyników ponieważ jest dobierana i kształtowana w ramach prowadzonych badań podstawowych.

(dowód: akta kontroli str. 1412-1415 ; 367-375)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

8. Nieuchwalenie przez Senat UMCS regulaminu zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej, a także zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych, mimo istniejącego od 1 października 2011 r. obowiązku wynikającego z art. 86 c ustawy Psw.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność w badanym obszarze.

6. System zarządzania, nadzorowania i kontroli zadań realizowanych w ramach działalności naukowo – badawczej

Opis stanu
faktycznego

6.1. Zakres kompetencji i odpowiedzialności w obszarze zarządzania środkami publicznymi i nadzorowania zadań realizowanych w ramach działalności naukowo-badawczej, określony w statucie UMCS, przedstawiono w pkt. 1 nin. wystąpienia pokontrolnego. Zarządzeniem Nr 47/2011 r. z 30.11.2011 r. Rektor UMCS wprowadził System Kontroli Zarządczej (dostępne na www.umcs.lublin.pl).

Stosownie do postanowień § 116 statutu UMCS wypełnianie ustawowych obowiązków, w tym prowadzenia badań naukowych przez poszczególnych nauczycieli akademickich, było przedmiotem okresowej oceny (nie rzadziej niż raz na dwa lata, a w przypadku nauczyciela posiadającego tytuł naukowy – raz na cztery lata), dokonywanej przez komisje wydziałowe składające się co najmniej w połowie z osób posiadających stopień naukowy doktora habilitowanego lub tytuł naukowy.

Według stosowanej karty oceny w ocenie były uwzględniane i punktowane, zgodnie z punktacją stosowaną przez MNiSW w ocenie parametrycznej jednostek naukowych: publikacje naukowe, uzyskane patenty, wdrożenia i licencje, a także m.in. redagowanie wydawnictw zwartych, monografii lub podręcznika akademickiego (7 pkt), redagowanie wydawnictw ciągłych (periodyki i serie wydawnictw naukowych – 5 pkt), redagowanie czasopism popularnonaukowych (3 pkt), udział w komitetach i radach redakcyjnych czasopism zagranicznych (8 pkt) i krajowych (4 pkt), wygłoszenie wykładu na konferencji naukowej międzynarodowej (10 pkt) i krajowej (7 pkt), złożenie wniosków o przyznanie grantów krajowych (2-5 pkt) oraz uzyskanie grantu międzynarodowego (25 pkt).

(dowód: akta kontroli str. 8-51; 340-345)

6.2. Audyt zewnętrzny przeprowadzony był w 2011 r. na podstawie umowy zawartej 27.05.2011 r. z ABS Audyt Biuro Rachunkowe Szkolenia Elżbieta Giza

i dotyczył działalności statutowej UMCS za 2009 r. Audytem objęto wydatkowanie środków dotacji podmiotowej przyznanej przez MNiSW na działalność statutową wszystkich (10) wydziałów. Audyt objął: podstawy prawne działalności UMCS, poprawność polityki rachunkowości i funkcjonowania procedur kontroli finansowej, realizację planu rzeczowo-finansowego oraz budżetu Uczelni, wnioski o dotacje statutową poszczególnych wydziałów, ankiety za 2009 r. przekazane do MNiSW, funkcjonowanie systemu kontroli wewnętrznej, sposób dokumentowania i zatwierdzania wyników działalności badawczej, przestrzeganie przepisów o zamówieniach publicznych, przestrzeganie dyscypliny finansów publicznych, realizację wniosków z wcześniejszych kontroli i audytów, poprawność ewidencji księgowej i wyodrębnienie w ewidencji wydatków realizowanych z dotacji, celowość i zasadność wydatków sfinansowanych dotacją statutową, przepływy środków na rachunku bankowym. W wyniku badania stwierdzono m.in., że: „Zbadane dokumenty pozwalają na wydanie oceny pozytywnej w zakresie wydatkowania środków finansowych przez jednostki organizacyjne (Wydziały Uczelni), z zachowaniem zasady efektywności i skuteczności wydatków oraz dostosowania niższej niż wnioskowano dotacji do realizowanych przez jednostki zadań”. „System zarządzania i kontroli wydatkowania środków na działalność statutową (...) zabezpiecza wydatkowanie środków na działalność statutową. Dotyczy to obiegu i kontroli dokumentów (...) poprzez realizację funkcji kontroli rachunkowej i ewidencyjnej w księgach rachunkowych w sposób umożliwiający ich identyfikację w podziale na koszty rodzajowe. dokumenty są bardzo dokładnie opisane. Prowadzona jest szczegółowa analityka poszczególnych jednostek kalkulacyjnych w ramach zatwierdzonych planów”. I dalej: „W trakcie audytu nie stwierdzono nieprawidłowości w wydatkowaniu środków na działalność statutową”. W związku z tymi ustaleniami zaleceń nie wydano.

(dowód: akta kontroli str. 1416-1429)

6.3. W latach 2009 – 2012 wydatkowanie środków na naukę nie było przedmiotem audytu i kontroli wewnętrznych. Nie było też kontrolowane przez MNiSW.

Rektor UMCS wyjaśnił, że każdego roku podczas tworzenia Roczego Planu Audytu przedstawia swoje priorytety, które są uwzględniane przy tworzeniu Planu. Środki na naukę nie były przedmiotem takich analiz. Audyt wewnętrzny nie został zlecony również z uwagi na zmianę ryzyka w ciągu roku. W 2011 r. był przeprowadzony audyt zewnętrzny wydatkowania środków finansowych na naukę. W trakcie audytu nie stwierdzono nieprawidłowości. Odrębnym obowiązkowym audytem podlegały także projekty badawcze o wartości powyżej 2 mln zł.

(dowód: akta kontroli str. 1430-1438 1489-1661)

6.4. W związku z ustaleniami niniejszej kontroli kontroler pobrał wyjaśnienia od: kierownika Centrum Badań w sprawie przyczyn akceptowania przez pracowników Centrum rachunków z tytułu zakupu przez WPiA usług przepisywania opracowań na komputerze – bez sprawdzenia legalności, celowości i rzetelności wydatków finansowanych w ten sposób z dotacji statutowej oraz od Prorektora – w sprawie przyczyn nierzetelnego prowadzenia ewidencji księgowej przychodów i kosztów działalności naukowo-badawczej. Kierownik Centrum Badań Karina Kasperek wyjaśniła m.in., że na stanowisku kierownika Centrum jest zatrudniona od 1 lipca 2011 r., a od 1 stycznia 1984 r. do 15 kwietnia 2012 r. Działem Badań Naukowych kierowała Elżbieta Witkowska. Pracownicy Centrum wykonują swoje obowiązki zgodnie z regulacjami wewnętrznymi oraz według praktyki wypracowanej przez Elżbietę Witkowską. Pracownicy nie analizują, czy wydatek merytorycznie jest związany z działalnością naukowo-badawczą i został poniesiony w zgodzie z obowiązującymi w tym zakresie przepisami prawa oraz wewnętrznymi aktami normatywnymi, gdyż zgodnie z zarządzeniem nr 45/2011 Rektora UMCS z 8 listopada 2011 r. w sprawie organizacji i zasad prowadzenia gospodarki

finansowej, za merytoryczną rzetelność wydatkowania środków na działalność badawczą odpowiadają ich dysponenci czyli kierownicy jednostek (dziekani wydziałów) zgodnie z posiadanymi pełnomocnictwami. Dokumenty finansowe za wykonane usługi, opisane i sprawdzone pod względem merytorycznym, nie podlegały weryfikacji pod kątem legalności, celowości i rzetelności, lecz wyłącznie pod kątem zabezpieczenia finansowego i dostępności środków dotacji na działalność statutową w ramach określonej kategorii kosztów w planie rzeczowo-finansowym jednostki. Jako potwierdzenie legalności i rzetelności przyjmowano opisy stwierdzające wykonanie usługi oraz zgodność z ustawą Pzp, pieczęcie i podpisy z wydziałów. Dodatkowo według ww. zarządzenia Kwestor UMCS w zakresie swoich kompetencji kontroluje wszystkie operacje gospodarcze i finansowe. Pracownicy Centrum Badań byli przekonani, iż wszystkie wymagane dokumenty znajdują się w jednostce odpowiedzialnej za wykorzystanie dotacji, a w przypadku gdyby tego typu dokumenty warunkowały wypłatę środków, zwrócić na to uwagę służby finansowe (Kwestura) w ramach kontroli finansowej.

Kierownik Centrum Badań Naukowych i Funduszy Zewnętrznych wyjaśniła, że w UMCS nie ma opracowanej i przyjętej instrukcji obiegu dokumentów, która ustala jednolite zasady sporządzania, obiegu i kontroli dokumentów, w szczególności finansowo-księgowych, co w sposób znaczący utrudnia codzienną pracę, właściwy podział kompetencji oraz stosowanie przez wszystkie jednostki oraz wszystkich pracowników jednolitej ścieżki obiegu dokumentu, np. faktury/rachunku; prace nad taką instrukcją prowadzono w 2012 r., jednak zostały przerwane w czerwcu 2012 r. Według oceny Kierownik K. Kasperek pracownicy Centrum mają niewystarczającą wiedzę i umiejętność właściwej interpretacji przepisów aktów normatywnych, w szczególności dotyczących zamówień publicznych". Jej zdaniem „pracownicy rzetelnie wykonują swoje obowiązki, a popełnione przez nich błędy bądź niedopatrzienia wynikają z braku wystarczającej wiedzy i świadomości ciężącej odpowiedzialności oraz „z ugruntowanej przez lata praktyki postępowania z dokumentami przekazywanymi z wydziałów”.

(dowód: akta kontroli str. 1439-1462)

Prorektor wyjaśnił, że ewidencja przychodów i kosztów prowadzona jest prawidłowo i umożliwia sporządzenie wymaganych sprawozdań, a nieuwzględnienie części zadań badawczych bądź niezasadne uwzględnienie w działalności badawczej zadań typowo edukacyjnych wynika z nieumyślnego omyłkowego zakwalifikowania zadań w Kwesturze UMCS. W związku z tym „konieczna jest ścisła współpraca Kwestury oraz jednostek merytorycznych nadzorujących działalność badawczą, komercyjną, edukacyjną w celu właściwego przypisywania przychodów i kosztów odpowiednio do źródeł finansowania, w szczególności w przypadku środków pochodzących ze źródeł zewnętrznych, tj. dotacji podmiotowych i celowych”.

(dowód: akta kontroli str. 1463-1479)

Ustalono
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

9. System nadzoru nad wykorzystywaniem środków publicznych przeznaczonych na finansowanie działalności naukowo-badawczej nie był w pełni skuteczny. Nie zapobiegł występującym przez okres kilku lat nieprawidłowościom, stwierdzonym w wyniku niniejszej kontroli, w szczególności: nierzetelnemu prowadzeniu ewidencji księgowej, nielegalnemu i niegospodarnemu wykorzystywaniu przez WPIA części środków dotacji na działalność statutową.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

NIK zwraca uwagę, że przeprowadzenie w okresie objętym kontrolą audytu wewnętrznego lub kontroli wewnętrznej w obszarze działalności naukowo-badawczej mogło wyeliminować w szczególności nieprawidłowości opisane w pkt. 4. niniejszego wystąpienia pokontrolnego.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie, mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność w badanym obszarze.

IV. Uwagi i wnioski

O nieprawidłowościach stwierdzonych w wydatkowaniu środków dotacji przeznaczonej na finansowanie działalności statutowej WPIA kontroler poinformował Rektora UMCS w trybie art. 51 ust. 1 ustawy o NIK, pismem z 23 listopada 2012 r. W odpowiedzi z 13 grudnia 2012 r. Rektor poinformował m.in., że umowa z firmą JUNO została rozwiązana i aktualnie przygotowywane jest pismo okólne w sprawie warunków zawierania umów cywilnoprawnych, które będzie przypominało pracownikom Uniwersytetu o obowiązkach wynikających z ustawy o finansach publicznych oraz ustawy o zamówieniach publicznych przy zawieraniu przez Uniwersytet takich umów, jak również o tym, że umowy cywilnoprawne mogą być zawierane z pracownikami Uczelni jedynie wyjątkowo, pod warunkiem, że jest to praca rodzajowo różna od tej, którą pracownik wykonuje w ramach obowiązków pracowniczych.

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli²⁸, wnosi o:

1. Rzetelne prowadzenie ewidencji księgowej przychodów i kosztów działalności naukowo-badawczej.
2. Terminowe przekazywanie do MNiSW rzetelnych danych stanowiących podstawę ustalania wysokości dotacji na finansowanie działalności statutowej jednostek naukowych UMCS, w tym przeznaczonej na utrzymanie potencjału badawczego oraz na prowadzenie badań służących rozwojowi młodych naukowców.
3. Przestrzeganie przy wydatkowaniu środków publicznych uzyskanych na finansowanie działalności naukowo-badawczej przepisów o zamówieniach publicznych, wewnętrznych uregulowań dotyczących udzielania zamówień publicznych o wartości nieprzekraczającej 14.000 euro, a także zasad określonych w art. 44 ust. 3 u.f.p. z 2009 r.
4. Rozważenie prawnych możliwości dochodzenia odszkodowania od pracowników Uczelni odpowiedzialnych za zawieranie w imieniu UMCS umów o przepisywanie prac na komputerze na WPIA i zatwierdzanie rachunków do zapłaty.
5. Uchwalenie przez Senat UMCS regulaminu zarządzania prawami autorskimi i prawami pokrewnymi oraz prawami własności przemysłowej oraz zasad komercjalizacji wyników badań naukowych i prac rozwojowych.
6. Wzmocnienie nadzoru nad wykorzystywaniem środków publicznych przeznaczonych na finansowanie działalności naukowo-badawczej.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Lublinie.

²⁸ Dz.U. z 2012 r., poz.82

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Lublin, dnia 27 lutego 2013 r.

Kontroler

Rafał Padrak
doradca prawny

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Lublinie

Dyrektor
Adam Pęziół

.....
podpis

.....
podpis